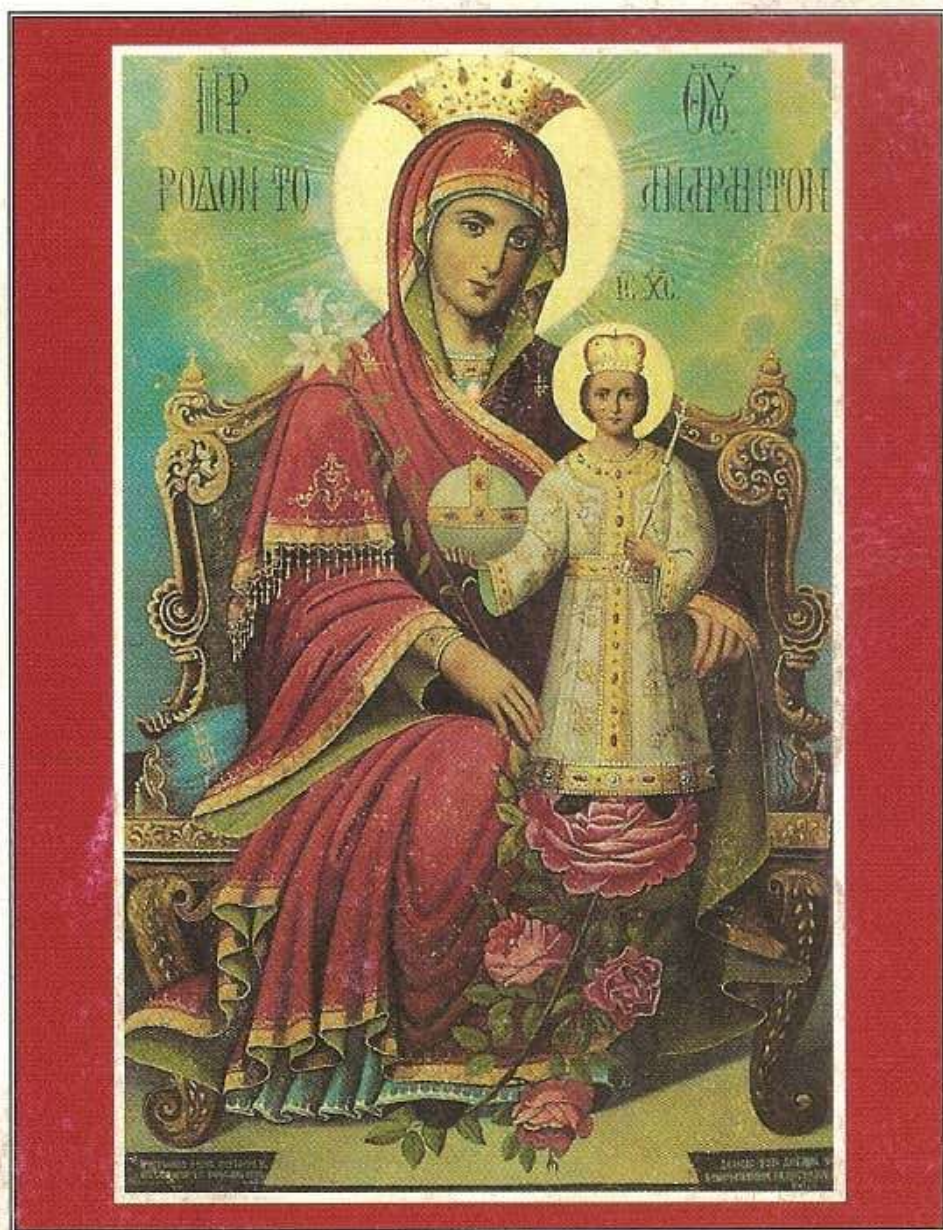

Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν

Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ

- 1) Ἐξήγησις τῆς κινήσεως γενομένης μεταξύ τοῦ κυροῦ Ἀββά Μαξίμου καί τῶν σὺν αὐτῷ καί τῶν ἀρχόντων ἐπὶ σεκρέτου.
- 2) Πρὸς Ἀναστάσιον μονάζοντα.
- 3) Περί τῶν πραχθέντων ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ ἐξορία, ἦτοι τὰ ἐν Βιζύῃ παρά τοῦ Θεοδοσίου ἐπισκόπου Καισαρείας Βιθυνίας καί αὐτοῦ διαλεχθέντα.

Ἐκδίδεται ὑπὸ Εὐθυμίου ἱερομονάχου καί τῆς συνοδείας αὐτοῦ,
Ἱερὸν Κελλίον, Ἅγιος Γεώργιος Κερασιά, Ἁγίου Ὄρους

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Εἰς τὰς ἡμέρας ἡμῶν, ὅπου ἡ συγγραφικὴ δρᾶσις ἀνθεῖ, ἡ ἀδελφότης τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Κελλίου προετίμησε, ὡς ὠφελιμοτέραν, τὴν παλαιῶν πατερικῶν κειμένων, ἐπανέκδοσιν. Φρονοῦμεν ἀκραδάντως ὅτι ἡ εἰς τὰς πηγὰς ἐπιστροφή εἶναι λίαν ἀναγκαῖα, ἐὰν ἐπιθυμῶμεν νά ἔχωμεν ὀρθόδοξον πιστεύω καὶ βίωμα. Ἄλλωστε εἰς τὰ τῶν θεηγόρων πατέρων κείμενα, ὑπάρχουσιν ἀπαντήσεις - λύσεις δι' ἕκαστον πρόβλημα, καθῶς: «οὐδέν» ἐστίν, «ὃ μὴ εἰρήκασιν οἱ Πατέρες¹».

Εἰς τὸ παρὸν τεῦχος, λίαν ζωηρῶς, διαγράφεται ἡ ἀγωνιστικὴ δρᾶσις τοῦ ὁσίου πατρός ἡμῶν Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ, ἐναντίον τῶν τότε αἰρετικῶν Μονοθελητῶν. Ὁ ὁσιος Μάξιμος ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐξ ἀριστοκρατικῆς οἰκογενείας, κατὰ τὸ 580 μ.Χ. Ἦτο δὲ τοσοῦτον ἱκανὸς εἰς τὰς πολιτικὰς διοικήσεις, συγχρόνως δὲ σοφὸς τε καὶ λόγιος, ὥστε ἀνεβιβάσθη εἰς τὸ τοῦ πρωτοασηκρήτου ἀξίωμα καὶ συγκοινωνὸς τῶν τοῦ Βασιλέως βουλῶν ἐγένετο. Ἐγκαταλείψας τὴν αὐλήν ἐμόνασεν, ἀρχικῶς ἐν Χρυσουπόλει, καὶ κατόπιν ἐν Κυζίκῳ.

Μεταβάς εἰς Ρώμην ἀνεμίχθη εἰς τὴν ὑπὸ τὸν Πάπα Ρώμης Μαρτίνον Α' (649-655) συγκληθεῖσαν σύνοδον τοῦ Λατερανοῦ (649), ἡ ὁποία ἀποφασιστικῶς κατεδίκασε τὸν Μονοθελητισμόν, ὡς αἵρεσιν ἀρνούμενην τὴν ὑπαρξίν τῆς ἀνθρωπίνης ἐν Χριστῷ θελήσεως, καὶ ἀνεθεμάτισε τὸν τοῦ Κωνσταντίνου «Τύπον». Ὁ αὐτοκράτωρ ἀντέδρασε δυναμικῶς ἐξορίσας τὸν Μαρτίνον εἰς Χερσῶνα, ὅπου καὶ τὸ 655 ἀπεβίωσεν. Ὁ δὲ Μάξιμος τὸ 654 κατεδικάσθη παρά τῆς συγκλήτου καὶ ἐστάλη ἐξορίαν εἰς Βιζύην τῆς Θράκης. Ἐν ἔτος ἀργότερον κατεδικάσθη ἐκ νέου διότι δὲν ἐπέισθη εἰς τὰς τοῦ Πατριάρχου Κων/λεως Πέτρου (654-666) καὶ τῆς αὐτῆς ἀπαιτήσεις, νά δεχθῆ συμβιβαστικὴν τινα λύσιν, ὑποστηρίζουσαν διθελητισμόν καὶ μονοθελητισμόν ἐν Χριστῷ. Ὅθεν ἀνεθεματίσθη μετὰ τῶν δύο αὐτοῦ μαθητῶν Ἀναστασίων καὶ εἰς Λαζίαν ἐξορίσθη τοῦ Εὐξείνου Πόντου. Ἀπέκοψαν δὲ οἱ αἰρετικοὶ τὴν γλώσσαν καὶ τὴν δεξιάν αὐτοῦ χεῖραν. Ὡς δὲ ὁ ἱερός Νικόδημος² ἀναφέρει, ἡ μελίρρυτος αὐτοῦ γλῶσσα θαυματουργικῶς ἀπεκαταστάθη ὑγιής, καὶ ὠμίλει καθαρῶς ἕως τοῦ θανάτου αὐτοῦ, εἰς τὸ ἐν Ἀλανία Κάστρον Χίμαρις, κατὰ τὸ 622 μ. Χ. ἔτος.

Ἡ ἐποχὴ, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ ὁσιος Μάξιμος ἐζήσεν, ἔχει ἀρκετὴν ὁμοιότητα μετὰ τῆς σημερινῆς. Περίοδος αἰρέσεως τότε ὁμοίως καὶ νῦν. Διὰ τοῦτο φρονοῦμεν ὅτι, ἡ τῶν ἄθλων καὶ ἀγώνων αὐτοῦ γνώσις εἶναι λίαν χρήσιμος καὶ ὠφελίμος, ὥστε ἐκ τούτων παραδειγματιζόμενοι νά ἐνεργῶμεν καὶ ἡμεῖς ἀναλόγως, ἂν ὄντως ἐπιθυμῶμεν νά εἴμεθα ὀρθόδοξοι, καὶ συνεχισταὶ τοῦ δρόμου τῶν ὁμολογητῶν πατέρων.

Ποῖοι ὁμως σήμερον ὁμοιάζουν μετὰ τοῦ ὁσίου πατρός; Ποῖοι γίνονται συγκοινωνοὶ καὶ συμμετοχοὶ τῶν ἀγώνων καὶ τῶν στεφάνων αὐτοῦ; Ἡ ὀρθοδοξία διχασμένη εὐρίσκεται, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς διεκδικοῦσι τρία κυρίως «στρατόπεδα». Οἱ οἰκουμενισταί, οἱ συντηρητικοὶ καὶ οἱ ζηλωταί.

1. Συμμένων Θεσσαλονίκης Ρ. Γ. 155, 64.

2. Συναξαριστής, Τ. Β' σελ. 145.

Οί μὲν πρῶτοι, οἱ οἰκουμενισταί, εἰς τὸν αἰῶνα μας ἔχουν χαράξει μίαν πρωτοφανῆ καὶ ἀπίστευτον πορείαν. Ἐχοντες ὡς ὄργανά των ἀπὸ Πατριάρχας ἕως λαϊκοὺς, μετὰ προσεκτικῶν καὶ σταδιακῶν βημάτων, κατῴρθωσαν νά δημιουργήσουν νέαν διὰ τὴν Ὀρθοδοξίαν ἐποχὴν. ἤρχισαν διὰ τῆς ἀντικανονικῆς καὶ ἐπαράτου τοῦ ἐορτολογίου μεταρρυθμίσεως, καὶ προσαρμογῆς αὐτοῦ εἰς τὸ παπικόν τοιοῦτον (ἢ εἰς ἕτερον κατὰ πάντα ὁμοίον του), ἐν ἔτει 1923.

Δέν ἐδειλίασαν εἰς τὸ ἔνεκεν αὐτῶν-δημιουργηθέν ἐκκλησιαστικόν σχίσμα, ἀλλ' ἐπροχώρησαν δυναμικῶς: εἰς ποικίλου εἴδους συμπροσευχάς μετὰ αἰρετικῶν καὶ ἀλλοθρήσκων, εἰς τὴν ἄρσιν τῶν ἀναθεμάτων τῶν Λατίνων καὶ εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τῶν μυστηρίων αὐτῶν³, εἰς τὴν μετάδοσιν τῶν ἱερῶν μυστηρίων εἰς αἰρετικούς καὶ τὸ ἀντίστροφον, εἰς πρωτοφανῆ μετ' αὐτῶν «συλλεΐτουργα» μετὰ ἢ ἄνευ κοινῆς Θείας κοινωνίας⁴, ἢ ἀκόμη ἄνευ Θείας εὐχαριστίας⁵ (!!!), (δύναται ἄραγε νά ἐννοηθῆ Θεία λειτουργία ἄνευ τῆς τελευταίας;), εἰς τὴν ὑπογραφὴν μετὰ τῶν αἰρετικῶν Μονοφυσιτῶν κοινῆς συμφωνίας⁶, εἰς τὴν συμμετοχὴν εἰς παναιρετικούς ὀργανισμοὺς ὡς τὸ Π. Σ. Ε. καὶ ἕτερα πλείονα. Ἐτοιμάζουσι δὲ καὶ τὴν τοῦ Πασχαλίου μεταρρυθμίσιν καὶ τὸ ἔτι χεῖρον τὴν τῶν πάντων (ψευδ.) ἐκκλησιῶν ἔνωσιν. Ἐναργές ἔμπρακτον παράδειγμα τῶν ἀνωτέρω εἶναι τὸ κοινόν ποτήριο⁷ τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας μετὰ τῶν Ἰακωβιτῶν, (μονοφυσιτῶν τῆς Συρίας), καὶ ἡ ὑπογραφὴ κοινῆς συμφωνίας⁸ τῆς μελχιτικῆς οὐνιτικῆς συνόδου τοῦ Λιβάνου καὶ τοῦ ἀνωτέρω Πατριαρχείου, διὰ τῆς ὁποίας καταργεῖται τὸ ἐκεῖ ἐκκλησιαστικόν σχίσμα (1724), καὶ ἐπέρχεται ἡ μυστηριακὴ ἐπικοινωνία⁹!

Τὸ ὅτι ἀσφαλῶς οἱ οἰκουμενισταί μονάχα μετὰ τῶν αἰρετικῶν (μονοθελιτῶν κ.λ.π.), δύνανται νά συγκριθῶσι καὶ ὄχι μετὰ τῶν ὀρθοδόξων εἶναι, ὡς, πιστεύομεν, πασίδηλον.

Οἱ δεῦτεροι, οἱ συντηρητικοί, διαφωνοῦσι καὶ μετὰ τῶν δύο ἐτέρων «στρατοπέδων», ὅλως παραδόξως ὅμως ἐπικοινωνοῦσι πλήρως μετὰ τῶν οἰκουμενιστῶν, τοὺς δὲ ζηλωτὰς χλευάζουσι καὶ διώκουσιν ὡς ἐκτὸς ἐκκλησίας εὐρισκομένους! Καυχῶνται συγχρόνως ὅτι τὴν βασιλικὴν ὁδὸν βαδίζουσι, μὴ ἐκκλίνοντες οὔτε ἀριστερά, οὔτε δεξιὰ¹⁰, ὡς οἱ ἄλλοι, οἱ ... εἰς τὰ ἄκρα βαδίζοντες! Πάντως ταιριάζει μᾶλλον εἰς αὐτοὺς, (ὡς κατωτέρω θά ἀποδείξωμεν), ἀναλογιζόμενοι τὴν μεσότητά αὐτῶν, τὸ τοῦ Κυρίου: «οἶδα σου τὰ ἔργα ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός· ὄφελον ψυχρὸς ἢς ἢ ζεστός· οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ καὶ οὔτε ζεστός οὔτε ψυχρὸς, μέλλωσέ ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου¹¹».

Τέλος οἱ ζηλωταί, ὡς οἱ ἀντικείμενοι αὐτοὺς ἀποκαλοῦσι, διέκοψαν πᾶσαν ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν μετὰ τῶν αἰρετικῶν οἰκουμενιστῶν ἀλλὰ καὶ μεθ' ὧσων μετ' αὐτῶν ἐπικοινωνοῦσι¹² (συντηρητικῶν).

3. Ὁρθ. Παρατηρητής τ. 47.

4. Ἐλευθεροτυπία 25-10-95 κ.λ.π.

5. Ὁρθόδοξος τύπος 17-1-97.

6. The orthodox Church Φεβ. Μάρ. '91 κλπ.

7. The word Ἀπρ. 1992.

8. Επίσκεψη 31-8-95.

9. Ὁρθόδοξος τύπος 26-1-96.

10. Παροιμ. Δ', 27.

11. Ἀποκαλ. Γ', 15,16.

12. Θ', κανὼν Καρθαγ. Συν. Θεοδώρου Στουδ. P.G. 99, 1057 καὶ 1160-1164, Μάρκου

Εὐγεν. P.G. 160,536 κ.λ.π.

Πράττουσι δέ τούτο βασιζόμενοι εἰς τοὺς ἱεροὺς κανόνας¹³, ἀλλὰ κυρίως εἰς τὴν διδασκαλίαν καὶ πράξιν πάντων τῶν ἀγίων πατέρων. Δικαιοῦνται δέ νά διακόψωσι τὴν κοινωσίαν, καὶ πρό συνοδικῆς ἀποφάσεως, μετὰ τῶν τὴν αἵρεσιν κηρυττώντων (βάσει τῶν ἀνωτέρω). Οὕτω, μακράν τῆς τῶν αἵρετικῶν λύμης, ἀγωνίζονται διὰ τὴν ὑπερίσχυσιν καὶ ἐπαναφορὰν (εἰ δυνατόν) τῆς ὀρθοδοξίας, ἐλέγχοντες λόγοις καὶ ἔργοις τοὺς ἀντικειμένους. Τηροῦσι δέ καὶ τὸ ὀρθόδοξον ἑορτολόγιον, πειθόμενοι εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν τριῶν Πανορθόδοξων συνόδων τοῦ 16ου αἰῶνος (1583-87-93)¹⁴ κ.λ.π.

Παρομοίως πάντες οἱ ὁμολογηταὶ πατέρες ἠγωνίσθησαν, εἰς τὰς ἐποχὰς ὅπου αἱ αἵρέσεις ἐνεφανίζοντο, κόπτοντες, δηλαδὴ τὴν μετὰ τῶν αἵρετικῶν κοινωσίαν, προτοῦ μάλιστα οἱ τελευταῖοι καταδικασθῶσιν πανορθόδοξως. Οὕτως ἐνήργησαν οἱ ὀρθόδοξοι ἐπὶ εἰκονομαχίας, ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης πρό τῆς καινοφανοῦς μοιχειανικῆς αἵρέσεως, οἱ ἀνθενωτικοὶ μετὰ τὴν τῆς Φλωρεντίας ψευδοσύνοδον (1438-9), καὶ γενικῶς οἱ ἐκάστοτε ὀρθόδοξοι ἐναντίον τῶν διαφόρων τῶν αἵρέσεων ἐξάρχων Νεστορίου, Διοσκόρου, Σεργίου, Κύρου, Ἰω. Βέκκου, Ἰω. Λεκανομάντη κ.λ.π.).

Διερωτῶνται ὁμως πολλοί: Μήπως οἱ συντηρητικοὶ ἐνεργοῦσιν ὀρθότερον τῶν ζηλωτῶν, καὶ συμπερασματικῶς οὗτοι τῶν ὁμολογιακῶν ἐπαίτων δικαιοῦνται;

Μία ἐπ' αὐτοῦ ἀναλυτικὴ ἀπάντησις θά καταλαμβάνεν πολλοὺς τόμους, καὶ δὲν ταιριάζει πιστεύομεν εἰς τὸν πρόλογον ἡμῶν. Ἐχουσι γραφῆ ἄλλωστε ἄρκετὰ ἀξιόλογα βιβλία περὶ αὐτοῦ καὶ ὁ ἐπιθυμῶν νά μάθῃ ἅς ἀναζητήσῃ αὐτά.

Ἐδῶ ἀπλῶς θά προσπαθήσωμεν ἐν ὀλίγοις, νά καταδείξωμεν ὅτι - βάσει τῶν ἀκολουθῶν πατερικῶν κειμένων - οἱ συντηρητικοὶ οὐδόλως δικαιοῦνται νά καυχῶνται ὅτι ἐνεργοῦσιν ὀρθόδοξως. Τοῦτο μόνον εἰς τοὺς ζηλωτὰς ἀρμόζει. Καὶ συγκεκριμένως:

A) Ὡς καθαρῶς διαφαίνεται ἐκ τῆς ἀπολογίας του πρὸς τὴν σύγκλητον καὶ τὸν ἐπίσκοπον Θεοδόσιον, ὁ ὅσιος Μάξιμος οὐδόλως ἐπικοινωνεῖ μετὰ τῶν κηρυττώντων τὴν αἵρεσιν, τοὺς ὁποίους, σημειωτέον, ἐπολέμει ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως των. Ὅτε δηλαδὴ, μοναχὸς τότε ᾤν, μετὰ τοῦ μοναχοῦ - τότε - ἁγ. Σωφρονίου, οὐδόλως ἐπίσθη εἰς τὰς τοῦ αἵρετικοῦ πατριάρχου Κύρου ἀξιώσεις¹⁵.

Ἀντιθέτως οἱ συντηρητικοὶ ἔχουσιν - ὡς προεγράφη - πλήρη ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν ἀνευρυθρίαστως κηρυττώντων τὴν τοῦ Οἰκουμενισμοῦ παναἵρεσιν. Οὕτω μολύνονται ἐκ τῆς αἵρέσεως ταύτης ἀμέσως, ἐμμέσως δέ καὶ ἐκ τῆς τῶν Λατίνων, Προτεσταντῶν, Μονοφυσιτῶν, ἀλλοθρήσκων, κ.λ.π., οἱ ὅποιοι διαρκῶς ἐναγκαλίζονται τοὺς Οἰκουμενιστὰς.

B) Ὁ ὅσιος Μάξιμος δὲν ἔστειρε τὴν κοινωσίαν τῶν Μονοθελητῶν, οὐδέ ὅτε ὁ ἐπίσκοπος Θεοδόσιος τοῦ ὑπεσχέθη, ὅτι θα πείσῃ Βασιλέα καὶ Πατριάρχην νά ὁμολογήσουν ὀρθόδοξως. Ἀπήτει ἐπιπλέον ὅπως

13. ΛΑ' Ἀποστολικός Καν. - ΙΕ' Καν. Πρωτοδευτέρας.

14. Μελετ. Ἀθ. Ἱστορία Τόμ. Γ' σελ. 402, Φιλ. Βαφείδου Ἱστ. Τόμ. Γ' σελ. 125 κ.λ.π.

15. Φιλ. Βαφείδου Ἱστορ. Τ. Α' σ. 251.

διαγραφῶσι ἐκ τῶν διπτύχων τὰ ὀνόματα τῶν αἰρετικῶν Πατριαρχῶν Σεργίου, Πύρρου κ.λ.π.

Οἱ συντηρητικοί σήμερον ὁμως ἀνέχονται, ὄχι μόνον το μνημόσυνον τῶν ζώντων καί κεκοιμημένων αἰρετικῶν Πατριαρχῶν (Μελετίου, Ἄθηναγόρου, κ.λ.π.), ἀλλά καί τό τοῦ Πάπα¹⁶ τοιοῦτον! Γνωρίζουσι ἀσφαλῶς ὅτι οἱ Πατριάρχαι Κων/λεως ἐσχάτως ἔχουσι ἀναγράψει εἰς τὰ δίπτυχα τόν Πάπαν τῆς Ρώμης, διαρκῶς αὐτόν μνημονεύοντες, πιθανότατα δέ καί ἄλλους αἰρετικούς...

Γ) Ὁ ὁσιος Μάξιμος δέν ἐκοινώνει μετ' οὔδενός «Ρωμέικου» Πατριαρχεῖου (ἐν τινι διαστήματι μάλιστα, ἐπί Πάπα Ὁνωρίου¹⁷, συμμετείχε καί ἡ Δύσις εἰς τήν αἵρεσιν). Διά τόν ὁσιον καθολική ἐκκλησία ἦτο, «ἡ ὀρθή καί σωτήριος εἰς Χριστόν ὁμολογία», καί ὄχι τό τῶν Πατριαρχῶν πλήθος.

Ὅπως ἀντιθέτως οἱ συντηρητικοί θεωροῦσιν ὡς εὐρισκομένους ἐκτός ἐκκλησίας, ὅσους μετά τῶν ὡς ἄνω πατριαρχείων δέν κοινωνοῦσι, ἰδιαιτέρως δέ σεμνύνονται διά τήν ἰδικήν των μετ' αὐτῶν ἐπικοινωνίαν. Οὕτως ὁμως δημιουργοῦν καινοφανές ὀρθοδοξίας κριτήριον. Συμφώνως μέ αὐτό μάλιστα, ὁ ὁσιος Μάξιμος καί οἱ τῆς Ἀνατολῆς διάσπαρτοι ὀρθόδοξοι εὐρίσκοντο ἐκτός ἐκκλησίας! Καί τοῦτο διότι ἀπεστρέφοντο αἰρετικούς πατριάρχας, βασιλέα, κρατικός ἀρχάς καί τοὺς μετ' αὐτῶν κοινωνούντας. Παρομοίως δέ ἠγωνίζοντο οἱ ὀρθόδοξοι καί εἰς ἐτέρας αἱρέσεων ἐποχάς, ὅτε οἱ αἰρετικοί (κλήρος καί λαός), συνεπικουρούμενοι ἐκ τῶν ἀρχῶν τοῦ κράτους, ὑπερίσχυον, οἱ δέ ὀρθόδοξοι ἀπετέλουν τήν μειοψηφίαν. Δέν ἐσῆμαινε ὁμως αὐτό, ὅτι οἱ μέν «πολλοί» τήν ἐκκλησίαν ἀπετέλουν, οἱ δέ «ὀλίγοι» τήν κακοδοξίαν!

Τοιαῦτα δυστυχῶς σήμερον οἱ συντηρητικοί προβάλλουσι: οἱ ζηλωταί εἶναι ἐκτός ἐκκλησίας διότι δέν κοινωνοῦσι μετά τῶν πατριαρχείων, δέν ἀναγνωρίζονται ὑπό τῶν κρατικῶν ἀρχῶν, εἶναι δέ καί ὀλίγοι· μικρόν ποιμνιον¹⁸. Ἀντιθέτως ἡμεῖς εἴμεθα «πολλοί» (ἂν ἀναλογισθῆ τις ὅτι, κατά τήν ἰδικήν των ὁμολογίαν, ὀλιγότερον τοῦ 10% τοῦ ἐλλαδικοῦ πληθυσμοῦ συμμετέχει πλήρως εἰς τήν μυστηριακὴν ζωὴν, θά κατανοήσῃ τότε τόν...ὄγκον τῶν «πολλῶν»), ἀναγνωρίζόμεθα ἐκ τοῦ κράτους καί διά τοῦτο μᾶς ἀμείβει, (μισθωτοί ποιμένες¹⁹)! τὰ δέ πατριαρχεῖα μεθ' ἡμῶν κοινωνοῦσι. Συνεπῶς ἡμεῖς εἴμεθα...ἡ Ἐκκλησία!!! θαυμασία θεολογία! Ἄς ἀκούσωσι τόν οὐρανοφάντωρα Βασίλειον λέγοντα δι αὐτούς: «ὁ μή τολμῶν δοῦναι λόγον τῆς προκειμένης ζητήσεως, μηδέ εὐπορῶν ἀποδείξεως καί διά τοῦτο καταφεύγων εἰς πλήθος, ὁμολογεῖ τήν ἥτταν ὡς οὐδέν ἔχων παρρησίας ἐφόδιον...ἀλλά σύ μέν προτίμησον, εἰ δοκεῖ, τοῦ σωζομένου Νῶε τό ὑποβρύχιον πλήθος· ἐμοί δέ συγχώρησον τοῖς ὀλίγοις τῆ κιβωτῶ προσδραμεῖν...πλήθει τό ψεῦδος κρατύνεις; ἔδειξας τοῦ δεινοῦ τήν ἐπίτασιν²⁰».

---

16. Ὁρθ. Τύπος 1-1-69 κ.λ.π.

17. Φιλ. Βαφειδου Ἱστορ. Τ.Α' σ. 251.

18. Λουκ. ΙΒ' 32.

19. Ιω Ι', 12.

20. Ρ.Γ. 99, 1081-1084.

Δ) Ὅτε οἱ συγκλητικοί ἀνέφερον ὅτι αἱ ἅγιοι Σύνοδοι εἰς τὰ δίπτυχα αὐτῶν ἀναφέρονται, ὁ ὁσιος τοῦς ἀπήνησε, ὅτι οὐδεμία ὠφέλεια ἔχουσιν ἐκ τῶν ὀνομάτων, τῶν δογμάτων ἐκβληθέντων.

Καί οἱ συντηρητικοί, δυστυχῶς, καυχῶνται τὰ ἀνωτέρω, ὅμως συγχρόνως ἐπικοινωνοῦν πλήρως μετά τῶν οἰκουμενιστῶν, τῶν τὰς παραδόσεις καί τοῦς ἱερούς κανόνας, (ἀλλά καί δόγματα) ἀθετοῦντων. Καυχῶνται διά τοῦς προγόνους αὐτῶν. Δέν ἀκολουθοῦσιν ὅμως καί τήν πορείαν αὐτῶν. Διαφορετικῶς ἐνήγγουν οἱ Μάξιμοι, οἱ Στουδίται, οἱ Εὐγενικοί...

Ποῖον τό ὄφελος δυστυχεῖς συντηρητικοί νά καυχᾶσθε διά τοῦς πατέρας καί τὰς συνόδους τῶν, ἐφόσον δέν πράττετε ὅσα προστάζουν, ἀλλά καί καθημερινῶς ἐπικοινωνεῖτε μεθ' ὅσων θεωροῦσι τούτους ὡς ἀνοήτους (ὡς τοῦς αἰρετικούς παρεξηγήσαντας!); «Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καί τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με²¹». Ἐφόσον λοιπόν δέν τηρεῖτε τὰς ἐντολάς τῶν πατέρων, καί τό παράδειγμα αὐτῶν δέν ἀκολουθεῖτε, οὔτε τοῦς ἀγαπάτε, ἀλλά καί οὔτε δικαιοῦσθε νά καυχᾶσθε δι' αὐτούς.

Ε) Ἀλλά καί ὅτε ἡ σύγκλητος καί ὁ Θεοδόσιος ὡμολόγησαν ὅτι δι' οἰκονομίαν καί μόνον ὁ Τύπος ἐγένετο, (ὁ Θεοδόσιος προσέθεσε ὅτι καί κακῶς ἐγένετο), διά τήν τῶν Χριστιανῶν ὁμόνοιαν καί ἐνωσιν, ὁ ὁσιος πάλιν δέν ἐπείσθη. Δέν ἠνείχετο τοιοῦτου εἴδους οἰκονομίας - παρανομίας, καί ἐνόχους τῆς ἀληθείας ἀποσιωπήσεις. Καί τοῦτο διότι, μεθ' ὁμοίου τρόπου ὕστερον, θα ἠνώνοντο οἱ ὀρθόδοξοι καί μετά τῶν ἐβραίων, ἤ λοιπῶν αἰρετικῶν καί ἀλλοθρήσκων.

Καί εἰς τοῦτο ὅμως τό σημεῖον οἱ συντηρητικοί, πεισμηδῶς ἀρνοῦνται τήν μετά τοῦ ἀγίου συμφωνίαν, καί προτιμοῦσι τήν τῶν (αἰρετικῶν) συγκλητικῶν μίμῃσιν. Λέγουσι λοιπόν καί οὔτοι τὰ αὐτά²²:

Δέν ἐγένετο ὀρθῶς ἡ τοῦ ἐορτολογίου διόρθωσις... ἀλλά ἀφοῦ ἐγένετο τί δυνάμεθα νά ποιήσωμεν τώρα; Οὔτε αἱ συμπροσευχαί εἶναι σωσταί καί ἡ ἄρσις τῶν ἀναθεμάτων δέν ἀρέσει εἰς ἡμᾶς, ἀλλά καί οἱ διάλογοι δέν ὠφελοῦσιν· ἀλλά τί πρέπει νά γίνη; νά ἐξέλθωμεν τῆς (κρατικῆς) ἐκκλησίας; Ὅχι ἀσφαλῶς· ποιοῦμεν οἰκονομίαν διά τήν εἰρήνην καί τήν ὁμόνοιαν· χρειάζεται ὑπομονή· ὄχι αἰώνιος ἀσφαλῶς· ἄχρι καιροῦ(!!!)· μῆ χωρίζεσθε ἐκ τῶν ποιμένων· οἱ πατέρες δέν ἐχώριζον διά ψύλλου πῆδημα (ἐννοοῦσι τόν Οἰκουμενισμόν!) κ.λ.π.

Διά τοιούτων ἀτεκμηριώτων, κακοδόξων καί ἀυθαιρέτων διδασκαλιῶν, κοιμίζουσι τοῦς αὐτῶν ἀκούοντας. Προτρέπουσι τούτους, ὅπως ἀγωνίζονται «ἐντός τῆς ἐκκλησίας», (δηλ. ἐντός τῶν ρωμείκων πατριαρχείων), καί συγχρόνως ἐντός τῆς αἰρέσεως. Παρατείνουσι τήν ὑπομονήν αὐτῶν «ἄχρι καιροῦ». Καί τοῦτο τό ἄχρι ἀριθμεῖ ἤδη πολλές δεκαετίας, ἴσως (καί βεβαίως) θά φθάσει καί αἰώνας. Ὅμως οἱ πατέρες πάραυτα, ἢ ἐντός ὀλίγου χρονικοῦ διαστήματος ἀντίδρουν. Τοιαύτην πολυετῆ ἀνοχήν, μονάχα ἡ νοσηρά αὐτῶν φαντασία ἐδύνατο νά ἐφεύρη.

21. Ἰν. ΙΔ' 21.

22. Βλ. καί Δοσιθέου Δωδεκάβιβλον σ. 907.

Ὁ λόγος δὲ διὰ τὸν ὁποῖον δὲν δύνανται νὰ ἐνεργήσωσιν ὀρθοδόξως, ἀποτεριχίζοντες ἑαυτοὺς ἐκ τῆς τῶν οἰκουμενιστῶν κοινωνίας εἶναι ὁ ἐξῆς: δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ βαστάσωσι «τὸν ὀνειδισμόν τοῦ Χριστοῦ²³», νὰ διωχθῶσι ἢ καὶ ἐξορισθῶσι, νὰ ἀπολέσωσιν ὑψηλάς θέσεις καὶ παχυλοῦς μισθοὺς. Ὁμοιάζουν μετὰ τῶν Φαρισαίων οἱ ὅποιοι «οὐχ ὠμολόγουν ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται²⁴», πρὸς τούτοις «οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους (εἰς τὴν τῶν οὐρανῶν βασιλείαν) ἀφίουσιν εἰσελθεῖν²⁵».

Χαρακτηριστικοὶ καὶ ἀπολύτως ταιριαστοὶ εἶναι οἱ λόγοι τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου πρὸς τινὰ ἡγούμενον: «οὐδεὶς οὖν τῶν πεπαρρησιασμένων ἄτερ φυλακῆς, ἢ τουλάχιστον ἐξορίας, ἤτοι φυγαδείας ὠμολόγηται διαμείναι. Οἱ δὲ τούτων ἐκτός, ἐντὸς τῆς ἀπαγωγῆς (τῆς αἰρέσεως), ἵνα μὴ τραχύτερον εἰπὼν λυπήσω...καὶ μὴ μοι λέγε φυλάττεσθαι τὰς οἰκείας Ἐκκλησίας καὶ σῶας τὰς ἱστορίας μένειν, τὴν τε ἀναφορὰν τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν Πατριάρχου²⁶. Τοῦτο γὰρ καὶ ἄλλοι ἀπαχθέντες φιλοσοφοῦσιν. Οὐ δύνανται ταῦτα διασωθῆναι εἰ μήτοι προδοσίᾳ ἀληθινῆς ἐνστάσεως ἐγένετο²⁷».

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται, πιστεύομεν, τὸ ὅτι ἕκαστος εὐσυνείδητος πιστὸς ὀφείλει νὰ ἀποχωρισθῆ τῆς κοινωνίας ὄχι μόνον τῶν αἰρετικῶν οἰκουμενιστῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑποκριτικῶς καὶ ἀνελικρινῶς δρώντων συντηρητικῶν. Παραδειγματιζόμενοι δὲ ἐκ τῶν τοῦ ὁσίου Μαξίμου καὶ τῶν λοιπῶν πατέρων ἀγώνων, ἅς ἀναλάβουν ὠρίμως καὶ συνετῶς τὰς εὐθύνας τῶν, καθ' ὅτι: «οὔτε γὰρ ἐάν ἔχωμεν δόγματα μὲν ὀρθά, βίου δὲ ἀμελῶμεν, ὄφελος ἡμῖν ἔσται τι· οὔτε ἐάν βίον ἔχοντες, τῶν ὀρθῶν δογμάτων ἀμελῶμεν, κερδᾶναι τι χρήσιμον καὶ πρὸς σωτηρίαν ἡμετέραν δυνησόμεθα. Προσῆκει γὰρ, εἰ βουλοίμεθα καὶ γεένης ἐλευθερωθῆναι καὶ βασιλείας ἐπιτυχεῖν, ἀμφοτέρωθεν κοσμεῖσθαι, καὶ δογμάτων ὀρθότητι καὶ βίου ἐπιμέλει²⁸» καὶ «ἐκ δύο συνισταμένων τοῦ Χριστιανισμοῦ, λέγω δὴ πίστεως καὶ ἔργων, εἰ θάπτερον λείπει, οὐδὲ τὸ ἕτερον ὀνίνησι τὸν ἔχοντα²⁹».

Ἑρρωσθε ἐν Κυρίῳ
Ἱερομόναχος Εὐθύμιος καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ ἐν
Χριστῷ ἀδελφοί.

Κερασιά Ἀγ. Ὁρους τῆ 21η - 1 - 97 μνήμη
τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Μαξίμου
τοῦ ὁμολογητοῦ.

Υ.Γ. Εἰς τινὰ σημεία τοῦ κειμένου, ὅπου ὑπάρχουν τρεῖς κουκίδια (...) ἀφηρέσαμεν τινὰς δυσνοήτους δογματικὰς παραγράφους, διὰ διευκόλυνσιν τῶν ἀναγνωστῶν. Τὸ δὲ κείμενον ἀπεδώσαμεν ἐν μεταφράσει εἰς ἀπλήν καθαρεύουσαν.

23. Ἐβ. ΙΑ', 26.

24. Ἰωάν. ΙΒ', 42.

25. Ματ. ΚΓ', 14.

26. Ἐννοεῖ τὸν ἅγ. Νικηφόρον ἐξορισθέντα παρὰ τοῦ Λέοντος Ε', τοῦ Ἀρμενίου καὶ ἀντ' αὐτοῦ Θεόδωρον τὸν Κασσιπερᾶ ἀναβιβάσαντα εἰς τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον.

27. Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου P.G. 99 1364, 1365.

28. Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου P.G. 53 110.

29. Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου P.G. 99 1000.

**ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΗΣ ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΣ Η ΟΠΟΙΑ
ΕΓΕΝΕΤΟ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΑΒΒΑ ΚΥΡ ΜΑΞΙΜΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΙΑΣ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΟΝΤΩΝ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΝ**

Α' Τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν προσωρμίσθησαν εἰς τὴν βασιλικὴν πόλιν ὁ κύρ Μάξιμος καὶ ἡ συνοδεία αὐτοῦ, κατὰ τὴν τοῦ ἡλίου δύσιν, ἦλθον δύο ἀγγελιοφόροι μετὰ δέκα φρουρῶν καὶ ἔλαβον αὐτούς ἐκ τοῦ πλοίου γυμνοὺς καὶ ἀνυποδήτους καὶ χωρίσαντες τὸν ἓνα ἐκ τοῦ ἑτέρου εἰς διάφορα φυλάκια ἐφύλαξαν. Καί μεθ' ἡμέρας τινὰς ὀδηγοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὸ παλάτιον καὶ εἰσάγουσι τὸν γέροντα εἰς τὸν τόπον τὸν ὁποῖον ἦτο συγκεντρωμένη ἢ σύγκλητος καὶ πολὺς ἄλλος κόσμος, καὶ φέρουσιν αὐτὸν εἰς τὸ μέσον τῶν ἀρχόντων, οἱ ὅποιοι ἐκάθηντο καὶ λέγει εἰς αὐτὸν ὁ γραμματεὺς μετ' ὀργῆς πολλῆς καὶ μανίας.

— Εἶσαι Χριστιανός;

Αὐτὸς τοῦ ἀπήντησε:

— Μέ τὴν χάριν τοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ τῶν ὅλων, Χριστιανός εἰμι.

Καὶ λέγει ἐκεῖνος:

— Δέν εἶναι ἀλήθεια.

Ἀπεκρίθη ὁ δούλος τοῦ Θεοῦ:

— Σὺ λέγεις ὅτι δέν εἶμαι, ἀλλ' ὁ Θεὸς λέγει ὅτι εἶμαι καὶ παραμένω Χριστιανός.

Καὶ λέγει αὐτός:

— Καί πῶς, ἂν βεβαίως Χριστιανός εἶσαι, μισεῖς τὸν βασιλέα;

Ἀποκριθεὶς ὁ τοῦ Θεοῦ δούλος εἶπε:

— Καὶ πόθεν εἶναι τοῦτο φανερόν; Διότι τὸ μῖσος εἶναι κεκρυμμένη διάθεσις τῆς ψυχῆς, ὡς καὶ ἡ ἀγάπη.

Καὶ τοῦ λέγει ἐκεῖνος:

— Ἐξ ὧν ἐποίησας, ἐγένετο φανερόν εἰς ἅπαντας ὅτι μισεῖς τὸν Βασιλέα καὶ τὴν Βασιλείαν του.

Διότι σὺ μόνος παρέδωκας τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ τὴν Πεντάπολιν καὶ τὴν Τρίπολιν καὶ τὴν Ἀφρικὴν εἰς τοὺς Σαρακηνοὺς.

Οὗτος εἶπε:

— Καὶ ποία εἶναι ἡ ἀπόδειξις τούτων;

Φέρουσι τότε τὸν Ἰωάννην, τὸν γραμματέα χρηματίσαντα τοῦ Πέτρου τοῦ γενομένου στρατηγοῦ εἰς τὴν Νουμιδίαν τῆς Ἀφρικῆς καὶ λέγει:

— Πρό εἰκοσιδύο ἐτῶν ὁ πάππος τοῦ Βασιλέως προσέταξε τὸν μακά-

ριον Πέτρον νά λάβη στρατόν καί νά ἐκστρατεύσῃ ἐναντίον τῶν Σαρακηνῶν εἰς τήν Αἴγυπτον. Καί ἔγραψε εἰς σέ, ὡς πρός δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁμιλῶν, ἐπειδή εἶχε πληροφορίας ὅτι ἦσουν ἅγιος ἄνθρωπος, ἐάν συμβουλεύῃς αὐτόν νά λάβῃ τοῦτον (τόν στρατόν). Καί ἀντέγραψας εἰς αὐτόν λέγων, ἵνα μή ποιήσῃ τοιοῦτο τι, ἐπειδή δέν εἶναι θέλημα Θεοῦ ἐπί τῆς βασιλείας τοῦ Ἡρακλείου καί τοῦ γένους αὐτοῦ, νά προσδεύσῃ ἡ τῶν Ρωμαίων Βασιλεία.

Λέγει ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ·

— Ἐάν ἀληθεύῃ τοῦτο, ἔχεις ἀσφαλῶς καί τήν ἐπιστολήν τοῦ Πέτρου πρός ἐμέ καί τήν ἰδική μου πρός αὐτόν. Φέρετε αὐτάς καί ἄς ἐφαρμοθοῦν εἰς ἐμέ αἱ ποιναί, ὅπου ὁ νόμος προβλέπει.

Καί λέγει ἐκεῖνος·

— Ἐγώ δέν ἔχω ἐπιστολήν, ἀλλ' οὔτε γνωρίζω ἐάν ἔγραψε πρός σέ· Ἀλλ' εἰς ἐκεῖνον τόν καιρόν ἅπαντες ὠμίλουν περί αὐτῶν εἰς τό στρατόπεδον.

Λέγει πρός αὐτόν ὁ τοῦ Θεοῦ δοῦλος·

— Ἐάν ἅπαντες ταῦτα διελάλουν εἰς τό στρατόπεδον, πῶς σὺ μόνος συκοφαντεῖς ἡμᾶς; Μήπως μέ εἶδες ποτέ, ἢ ἐγώ ἐσέ;

Καί λέγει ἐκεῖνος·

— Οὐδέποτε.

Τότε στραφεῖς πρός τήν σύγκλητον ὁ τοῦ Θεοῦ δοῦλος εἶπεν·

— Ἐάν εἶναι δίκαιον νά φέρητε τοιούτους κατηγορούς ἢ μάρτυρας, κρίνατε· «ὦ γάρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε· καί οἶῶ μέτρω μετρεῖτε, μετρηθήσεσθε!», λέγει ὁ τῶν ὅλων Θεός.

Β' Καί μετά τοῦτον φέρουσι Σέργιον τόν Μαγουδάν λέγοντα·

— Πρό ἑννέα ἐτῶν ὁ μακάριος ἀββᾶς Θωμᾶς ἐλθὼν ἀπό Ρώμης εἶπέ μοι, ὅτι ὁ Πάππας Θεόδωρος μέ ἐπεμψε· πρός τόν πατρικίον Γρηγόριον, ἵνα εἶπω εἰς αὐτόν νά μή φοβηθῇ τινα. Διότι ὁ τοῦ Θεοῦ δοῦλος, ὁ ἀββᾶς Μάξιμος, εἶδε εἰς ὄνειρον ὅτι εἰς τοὺς οὐρανοὺς εἰς ἀνατολάς καί δυσμάς ἦσαν πλήθη ἀγγέλων. Καί ὅσοι ἦσαν εἰς ἀνατολάς ἐκραζον, Κωνσταντῖνε Αὐγουστε, νίκα, ὅσοι δέ ἦσαν εἰς δυσμάς ἐκραζον, Γρηγόριε Αὐγουστε, νίκα· ὑπερίσχυεν δέ ἡ φωνή τῶν εἰς Δυσμάς, τήν τῶν εἰς ἀνατολήν φωνήν.

Καί τότε κραυγάζει ὁ γραμματεὺς·

— Σέ ἐπεμψε ὁ Θεός ἵνα καῆς εἰς ταύτην τήν πόλιν.

Λέγει ὁ τοῦ Θεοῦ δοῦλος·

— Εὐχαριστῶ τόν Θεόν ὁ ὁποῖος καθαίρει με τῶν ἐκουσίων ἁμαρτιῶν, δ' ἄκουσίου τιμωρίας· πλήν «οὐαί τῷ κόσμῳ ἀπό τῶν σκανδάλων. Ἀνάγκη γάρ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· οὐαί δέ δι' οὐ τό σκάνδαλον ἔρχεται¹». Ὅντως δέν ἔπρεπε νά λέγωνται ταῦτα παρουσία Χριστιανῶν, οὔτε πρέπει νά μένουσιν ἀτιμώρητοι ὅσοι τοιαῦτα πράττουσι, διὰ νά ἀρέσουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι σήμερον ὑπάρχουν αὔριον δέ ὄχι. Ταῦτα ἔπρεπε νά

1. Ματ. ζ' 2.

2. Ματ. ΙΗ', 7.

εἶπη οὗτος ὅτε ἔζη ὁ Γρηγόριος καί νά γνωρίση εἰς τόν Βασιλέα τήν εὐνοιάν μου εἰς αὐτόν. Καί εἶναι δίκαιον, ἂν νομίζετε καί ἐσεῖς, αὐτόν, τόν καί πρό τούτου συκοφάντην, νά ὑποχρεώσητε νά ὑπάγη καί νά φέρῃ τόν Πατρίκιον Πέτρον καί τούτον τόν ἀββᾶν Θωμᾶν καί ἐκείνον τόν μακάριον Πάππαν Θεόδωρον, καί τότε παρουσία πάντων θά ἔλεγον εἰς τόν πατρίκιον Πέτρον· Εἶπέ κύρι ὁ πατρίκιος ἐγραψάς ποτε εἰς ἐμέ δι' ὅσα λέγει ὁ γραμματεὺς σου, ἢ ἐγὼ εἰς ὑμᾶς; Καί ἐάν κατέθετε τοιοῦτον τι ἄς μέ τιμωρούσατε. Τό ἴδιον καί εἰς τόν μακάριον Πάππαν· Εἶπέ δέσποτα, ἐδιηγῆθη ποτέ ἐγὼ εἰς ὑμᾶς τι ὄνειρον. Καί ἐάν ἔλεγεν ὅτι εἶναι ἀληθές, ἐκείνου θά ἦτο τό ἐγκλημα καί ὄχι ἐμοῦ ὅπου τοῦτο εἶδον. Διότι τό ὄνειρον εἶναι τι ἀπροαίρετον· μόνον δέ τά προαιρετικά ὁ νόμος τιμωρεῖ, ἐφ' ὅσον βεβαίως εἰς αὐτόν ἐναντιοῦνται.

Τότε λέγει πρὸς αὐτόν ὁ Τρώϊλος·

— Ἀββᾶ, παίξεις· δέν γνωρίζεις ποῦ εὐρίσκεσαι.

Ὁ δέ εἶπε·

— Δέν παίζω ἀλλά πενθῶ διὰ τήν ζωὴν μου ἢ ὅποια ἐφθασεν ἕως ἐδῶ, διὰ νά κινδυνεύω διὰ τοιαῦτα φανταστικά πράγματα.

Λέγει τότε ὁ πατρίκιος Ἐπιφάνιος·

— Ὁ Θεὸς γνωρίζει· καλῶς ποιεῖ χλευάζων αὐτά, ἐάν δέν εἶναι ἀληθῆ.

Κατόπιν τούτου ὁ γραμματεὺς πάλιν εἶπε πρὸς αὐτόν μετ' ὀργῆς·

— Ἀπλῶς πάντες ψεύδονται, καί σύ μόνον ἀληθεύεις;

Καί ὁ τοῦ θεοῦ δούλος δακρύσας εἶπεν·

— Ἐχετε ἐξουσίαν, τοῦ Θεοῦ ἐπιτρέποντος, καί νά χαρίσητε εἰς ἐμέ τήν ζωὴν καί νά μέ θανατώσητε.

Ὅμως, ἐάν οὗτοι ἀληθεύωσι, τότε καί ὁ Σατανᾶς εἶναι «φύσει» Θεός. Ἐάν ὅμως δέν εἶναι, ὡς ἀσφαλῶς δέν εἶναι, οὔτε οὗτοι ἀληθεύουσιν. Οὔτε βεβαίως νά ἀξιωθῶ μετὰ τῶν Χριστιανῶν νά ἀντικρύσω τήν τοῦ ὑπερουσίου Θεοῦ ἐπιφάνειαν, τοῦ ποιητοῦ καί δημιουργοῦ καί κτίστου καί προνοητοῦ καί κριτοῦ καί Σωτῆρος τῶν ὅλων, ἐάν ποτε ἐδιηγῆθη τοιοῦτο ὄνειρον ἢ ἤκουσα ἄλλον νά διηγῆται· ἀλλὰ ἀκούω αὐτό τώρα παρά τοῦ κυροῦ Σεργίου, τοῦ φίλου τῆς Βασιλείας.

Γ' Ἐπειτα φέρουσι τρίτον συκοφάντην τόν Θεόδωρον τόν υἱόν Ἰωάννου τοῦ Κανδιδάτου, τοῦ ἐπονομαζομένου Χιλᾶ, τόν νῦν γαμβρόν τοῦ κυροῦ Πλάτωνος τοῦ πατρίκιου, λέγοντα ὅτι:

— Εἰς συζήτησιν, ἢ ὅποια ἐγένετο μεταξύ ἡμῶν εἰς τήν Ρώμην περὶ τοῦ Βασιλέως, διεκωμώδησεν αὐτό τό ὅποιον λέγεται ποιῶντας ἀστεϊσμούς καί πειράγματα.

Εἰς αὐτόν ὁ τοῦ θεοῦ δούλος εἶπεν·

— Οὐδέποτε μεθ' ὑμῶν διελέχθην παρά μόνον μίαν φοράν μετὰ τοῦ ὀσιωτάτου πρεσβυτέρου κυροῦ Θεοχαρίστου, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἐξάρχου, διὰ τόν ἐκκλησιαστικόν ἀξιωματοῦχον, προτραπεῖς διὰ γραμμάτων περὶ τούτου. Καί ἐάν εὐρεθῶ ψευδόμενος ἄς τιμωρηθῶ.

Δ' Καί μετὰ τοῦτον φέρουσι Γρηγόριον τόν υἱόν Φωτεινοῦ λέγοντα ὅτι·
— Ἀπῆλθον εἰς τό κελλίον τοῦ Ἀββᾶ Μαξίμου εἰς τήν Ρώμην καί ὅτε εἶπον ὅτι ὁ Βασιλεὺς εἶναι καί ἱερεὺς, εἶπεν ὁ Ἀββᾶς Ἀναστάσιος, ὁ μα-

θητής αὐτοῦ. Νά μήν ἀξιωθῆ νά εἶναι ἱερεὺς.

Καί εὐθέως λέγει πρὸς αὐτόν ὁ τοῦ Θεοῦ δούλος·

— Φοβήθητι τὸν Θεὸν κύρ Γρηγόριε, οὐδέν παντελῶς εἰς τὴν διάλεξιν ἡμῶν, δέν εἶπεν ὁ μαθητής μου.

Πίπτει τότε εἰς τὴν γῆν, λέγοντας εἰς τὴν σύγκλητον·

— Δείξατε ὑπομονήν πρὸς τὸν δούλον σας καί θά εἶπω πῶς ἐλαλήθησαν ἅπαντα, καί ἄς μέ ἐλέγξη ἐάν ψεύδωμαι.

Ὁ Κύριος μου Γρηγόριος, ὅτε ἦλθεν εἰς Ρώμην ἐποίησεν εἰς ἐμέ τὴν τιμὴν νά ἔλθῃ εἰς τό κελλίον τοῦ δούλου σας. Μόλις τόν εἶδον, ὡς ἔχω συνήθειαν, ἔπεσον εἰς τὴν γῆν καί προσεκύνησα καί ἤσπασάμην αὐτόν, καί ὅτε ἐκάθισεν ἠρώτησα αὐτόν·

Ποῖος ὁ λόγος τῆς ποθητῆς παρουσίας τοῦ δεσπότη μου;

Καί εἶπεν·

Ὁ ἀγαθός καί θεοστήρικτος ἡμῶν δεσπότης, φροντίζων διὰ τὴν εἰρήνην τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν, ἀπέστειλε διάταγμα πρὸς τὸν θεοτίμητον Πάππαν, πέμψας μαζί καί προσφοράν εἰς τὸν ἅγιον Πέτρον, προτρεπόμενος αὐτόν ἵνα ἐνωθῆ μετὰ τοῦ προκαθημένου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὰ ὅποια ἔκανε τὴν τιμὴ εἰς ἐμέ, νά σταλλῶσι διὰ τῆς ἐμῆς μετριότητος. Καί εἶπον· Δόξα τῷ Θεῷ τῷ ποιήσαντί σε ἄξιον τῆς τοιαύτης διακονίας. Πλήν, μέ ποῖον τρόπον προσέταξεν ἡ θεοστεφῆς αὐτοῦ γαληνότης, ἵνα γένηται ἡ ἔνωσις;

Πάλιν εἶπε·

— Μήπως γνωρίζεις; καί εἶπας· Μέ βάσιν τὸν Τύπον.

Καί εἶπον·

— Ἀδύνατον, ὡς νομίζω, εἶναι τοῦτο. Οἱ Ρωμαῖοι δέν ἀνέχονται νά ἐνωθῆ μετὰ τῶν ἀκαθάρτων αἰρετικῶν φωνῶν ἡ φωτεινὴ διδασκαλία τῶν ἁγίων πατέρων, ἢ νά σβήσῃ ἡ ἀλήθεια εἰς τό ψεῦδος, ἢ τό φῶς νά χαθῆ εἰς τό σκότος. Διότι δέν θά μείνη εἰς ἡμᾶς τίποτε νά προσκυνῶμεν ἂν διαγράψωμεν τοὺς θεοδιδάκτους λόγους.

Καί εἶπας·

— Ὁ Τύπος δέν προβαίνει εἰς διαγραφὴν τῆς θείας διδαχῆς, ἀλλ' εἰς τὴν αὐτῆς ἀποσιώπησιν, ἵνα τὴν εἰρήνην οἰκονομήσωμεν.

Καί εἶπον ἐγώ·

— Ὑπάρχει εἰς τὴν θείαν Γραφήν σιωπὴ καί διαγραφὴ; Διότι ὁ Θεός εἶπε διὰ τοῦ Δαβίδ· «οὐκ εἰσὶ λαλιαί, οὐδέ λόγοι, ὧν οὐκ ἀκούονται αἱ φωναὶ αὐτῶν³». Ἐάν δηλαδὴ δέν λέγονται οὔτε ἀκούονται, οἱ περὶ Θεοῦ λόγοι, οὔτε ὑπάρχουν καθόλου, κατὰ τὴν Γραφήν.

Καί εἶπας·

— Μή μέ βάζεις εἰς δυσκολίας· ἐγὼ ἀρκοῦμαι εἰς τό ἅγιον Σύμβολον.

— Καί πῶς δύνασαι νά ἀρκῆσαι εἰς τό ἅγιον Σύμβολον δεχόμενος τὸν Τύπον;

Καί εἶπας·

— Τί βλάπτει νά δεχθῶμεν τὸν Τύπον καί νά λέγωμεν καί τό Σύμβολον;

Καί λέγω·

— Εἶναι προφανές ὅτι ὁ Τύπος ἀναιρεῖ τό Σύμβολον.

Καί εἶπας·

— Διά τόν Κύριον, πῶς;

Κι ἐγώ εἶπον·

— Εἰπέ μοι τό Σύμβολον, καί μάθε, πῶς ἀναιρεῖται ὑπό τοῦ Τύπου.
Ἦρξῃσας τότε νά ἀπαγγέλης!

— «Πιστεῦω εἰς ἕναν Θεόν, Πατέρα Παντοκράτορα, ποιητήν οὐρανοῦ καί γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καί ἀορατῶν».

Καί εἶπον·

Παῦσον ὀλίγον, καί μάθε πῶς ἡ πίστις τῶν Πατέρων τῆς Νικαίας ἀνηρέθη. Διότι δέν θά ἦτο δημιουργός ὁ Θεός, ἐάν ἦτο ἐστερημένος φυσικῆς θελήσεως καί ἐνεργείας, ἐφόσον βεβαίως διά τῆς θελήσεώς του καί χωρίς νά ἀναγκασθῇ τόν οὐρανόν ἐδημιούργησε καί τήν γῆν -ἐάν ὄντως ἀληθεύῃ ἐν Πνεύματι ὁ Δαβίδ λέγων· «πάντα ὅσα ἠθέλησεν ὁ Κύριος ἐποίησεν ἐν τῷ οὐρανῷ καί ἐν τῇ γῇ, ἐν ταῖς θαλάσσαις καί ἐν πάσαις ταῖς ἀβύσσοις»⁴. Ἐάν ὁμως πρός χάριν τῆς οικονομίας ἀναιρηθῆται ἐντός τῆς κακοπιστίας ἡ σωτήριος πίστις, τοῦτο τό εἶδος τῆς λεγομένης οικονομίας εἶναι πλήρης χωρισμός Θεοῦ καί ὄχι ἔνωσις. Διότι αὐριον οἱ δυσώνυμοι Ἰουδαῖοι θά εἰποῦν: Ἄς οἰκονομήσωμεν τήν πρός ἀλλήλους εἰρήνην καί ἄς ἐνωθῶμεν· ἄς ἀφαιρέσωμεν ἡμεῖς τήν περιτομήν καί ὑμεῖς τό βάπτισμα, καί ἄς μή φιλονεικῶμεν πλέον μεταξύ μας. Τοῦτο ἐπρότειναν ποτέ καί οἱ Ἀρειανοί ἐγγράφως ἐπί τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου λέγοντες· Ἄς ἀφαιρέσωμεν τό ὁμοούσιον καί τό ἕτερούσιον καί ἄς ἐνωθῶσιν αἱ Ἐκκλησίαι. Καί δέν κατεδέχθησαν οἱ θεοφόροι πατέρες ἡμῶν. Προετίμησαν νά διωχθῶσι καί νά ἀποθάνωσι, παρά νά ἀποσιωπήσωσι τόν παραστατικόν λόγον τῆς μιᾶς ὑπερουσίου θεότητος, τοῦ Πατρός, τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Καί μάλιστα, ἐνῶ ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ἠνύθει τούς τά τοιαῦτα προτείνοντας, ὡς ἱστοροῦν πολλοί οἱ ὁποῖοι φιλοπόνως, τά τότε γενόμενα ἔγραψαν. Καί οὐδεῖς τῶν βασιλέων ἠδυνήθη δι' ἐνδιαμέσων ἀπόψεων νά πείσῃ τούς θεηγόρους πατέρας νά συμβιβασθῶσι μετά τῶν αἰρετικῶν εἰς τοιαῦτα θέματα, ἀλλ' ἐχρησιμοποιοῦν τās καθαρὰς καί ἀληθεῖς καί καταλλήλους διά τό ζητούμενον δόγμα ἀπόψεις, λέγοντες κατηγορηματικῶς, ὅτι ἡ συζήτησις καί ὁ καθορισμός τῶν σωτηρίων δογμάτων ἀνήκει εἰς τούς ἱερεῖς.

Καί εἶπας·

— Τί λοιπόν; Δέν εἶναι ἕκαστος βασιλεύς Χριστιανός καί ἱερεὺς;

Καί εἶπον·

— Δέν εἶναι. Δέν παρίσταται εἰς τό θυσιαστήριον, καί μετά τόν τοῦ ἄρτου ἁγιασμόν δέν ὑψῶνῃ αὐτόν λέγων· «τά ἅγια τοῖς ἁγίοις». Οὔτε βαπτίζει, οὔτε μύρου τελετήν ἐπιτελεῖ, οὔτε χειροθετεῖ, καί ποιεῖ ἐπισκόπους, πρεσβυτέρους καί διακόνους. Οὔτε ἀγιάζει ναούς, οὔτε φέρει ἐπάνω του τά σύμβολα τῆς ἱερωσύνης, τό ὠμοφόριον καί τό Εὐαγγέλιον, ὡς (φέρει) τό διάδημα τῆς Βασιλείας καί τόν ἐρυθρόν μανδύαν...

4. Ψαλ. ΡΛΔ', 6.

Ε' Ἀλλά τί θέλομεν νά ἀναφέρωμεν τόσα πολλά; Εἰς τήν ἀγίαν ἀναφοράν ἐπάνω εἰς τήν ἀγίαν Τράπεζαν, κατόπιν τῶν ἀρχιερέων καί διακόνων καί παντός τοῦ ἱερατικοῦ τάγματος, μνημονεύονται οἱ βασιλεῖς μετά, τῶν λαϊκῶν, λέγοντος τοῦ διακόνου· «(Μνήσθητι) καί τῶν ἐν πίστει κεκοιμημένων λαϊκῶν Κωνσταντίνου Κώνσταντος» καί τῶν λοιπῶν. Οὕτω δέ καί τῶν ζώντων μνημονεύει βασιλέων, κατόπιν πάντων τῶν κληρικῶν.

Ταῦτα αὐτοῦ λέγοντος, κράζει ὁ Μηνᾶς·

— Ταῦτα λέγων ἔσχισας τήν ἐκκλησίαν.

Καί λέγει πρὸς αὐτόν·

— Ἐάν ὁ λέγων τά τῶν ἁγίων Γραφῶν καί τά τῶν ἁγίων Πατέρων σχίζη τήν Ἐκκλησίαν, ὁ διαγράφων τά τῶν ἁγίων δόγματα, τί θά φανῆ ὅτι προξενεῖ εἰς τήν Ἐκκλησίαν, ἄνευ τῶν ὁποίων, οὐδέ αὐτό τό ἴδιον τό ὄνομα τῆς Ἐκκλησίας δύναται νά σταθῆ;

Καί στραφεῖς ὁ γραμματεὺς, εἶπεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ ἐξάρχου μετά κραυγῆς·

— Εἶπατε εἰς τόν ἐξάρχον· τοιοῦτον ἄνθρωπον ἔπρεπε νά ἀφήσης ζωντανόν ὅπου ἄρχεις;

Καί λαβόντες αὐτόν ἔξω, εἰσάγουσι τόν μαθητὴν καὶ ἀπαιτοῦσιν ἐξ αὐτοῦ νά κατηγορήσῃ τόν διδάσκαλόν του, ὡς θλίψαντα — δῆθεν — τόν Πύρρον. Ἀπεκρίθη δέ οὗτος ὁ, τι ἦτο ἀληθές. Ὅτι οὐδεὶς, δηλαδὴ, ἐτίμησε τόν Πύρρον ὡς αὐτός.

Προσέταξαν αὐτόν νά φωνάξῃ τοῦτο ἰσχυρῶς. Καί ἐπειδὴ δέν κατεδέχθη νά παραιτηθῆ τῆς πρεπούσης εἰς μοναχοὺς εὐλαβοῦς φωνῆς, προσέταξαν νά χτυπηθῆ ἐκ τῶν παρεστώτων, οἱ ὅποιοι γρονθοκοπήσαντες αὐτόν, ἡμιθανῆ τοῦτον ἐποίησαν. Καί ἀπολύσαντες αὐτοὺς εἰς τὰ δεσμώτηρια συναντᾷ τόν γέροντα ὁ Μηνᾶς, λέγων παρουσία τῶν ἀρχόντων·

— Σέ ἔφερον ἐδῶ ὁ Θεός, ἵνα ἀπολαύσης ὅσα ἐποίησας εἰς ἄλλους, πλανῶν πάντας εἰς τὰ τοῦ Ὀριγένους δόγματα.

Πρὸς τόν ὁποῖον ὁ τοῦ Θεοῦ δούλος εἶπε παρουσία πάντων·

— Ἀνάθεμα εἰς τόν Ὀριγένην, καί εἰς τὰ δόγματα αὐτοῦ, καί εἰς πάντας τοὺς ὁμόφρονάς του.

Καί λέγει ὁ πατρίκιος Ἐπιφάνιος·

— Διελύθη κύρ Ἀββᾶ Μηνᾶ, ἡ κατηγορία τήν ὁποίαν ἐπέρριψας, ὥστε καί ἂν ἀκόμη ἦτο Ὀριγενιστής, ἐφόσον τοῦτον ἀνεθεμάτισε, τῆς τοιαύτης ἑαυτὸν ἠλευθέρωσε μέμψεως. Ἐγὼ πάντως τοιοῦτον τι περὶ αὐτοῦ λεγόμενον δέν παραδέχομαι πλέον.

Μετεφέρθη τότε ἕκαστος ἐξ αὐτῶν, εἰς τόν τόπον εἰς τόν ὁποῖον ἐφυλάττετο.

ΣΤ' Τήν ἴδιαν ἡμέραν, τήν ὥρα ὅπου ἀνήπτον τά φῶτα, ὁ Τρώϊλος ὁ πατρίκιος καί Σέργιος ὁ Εὐκρατᾶς, ὁ ἀρχιτραπεζοκόμος τῆς βασιλικῆς τραπέζης ἦλθον πρὸς τόν δούλον τοῦ Θεοῦ, τόν γέροντα, καί καθίσαντες προσέταξαν νά καθίσῃ καί οὗτος καί εἶπον πρὸς αὐτόν·

— Εἶπέ εἰς ἡμᾶς κύρ Ἀββᾶ, τήν μεταξύ σοῦ καί Πύρρου γενομένην ἐν Ἀφρικῇ καί Ρώμῃ συζήτησιν περὶ τῶν δογμάτων, καί μετά ποίων ἐπιχειρημάτων ἐπεισας αὐτόν νά ἀναθεματίσῃ τήν ἴδιαν του πίστιν, καί νά συμφω-

νήση μέ τήν ἰδικήν σου;

Ἐδιηγήθη εἰς αὐτούς ἐν σειρᾷ πάντα ὅσα ἡ μνήμη του διέσωζεν. Εἶπε δέ καί τό ἐξῆς:

— Ἐγώ δόγμα ἴδιον δέν ἔχω ἀλλά τό κοινόν τῆς Ἐκκλησίας τῆς καθολικῆς. Δέν διετύπωσα ὅποιαδήποτε ἀποψιν, ἵνα ἴδιόν μου λέγηται δόγμα.

Καί μετά τήν ἀφήγησιν λέγουσιν εἰς αὐτόν·

— Δέν κοινωνεῖς μετά τοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως;

Καί εἶπεν·

— Δέν κοινωνῶ.

Καί εἶπον·

— Διά ποία αἰτίαν δέν κοινωνεῖς;

Καί ἀπήντησε·

— Ἐπειδή τās ἀγίας τέσσαρας συνόδους ἐξέβαλον, διά τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ γενομένων ἐννέα κεφαλαίων, καί διά τῆς ἐν ταύτῃ τῇ πόλει γενομένης παρά Σεργίου Ἐκθέσεως, καί διά τοῦ ἐκτεθέντος ἐπί τῆς ἕκτης ἰνδικτιῶνος Τύπου. Καί ἐκεῖνα τά ὅποια ἐδογμάτισαν διά τῶν κεφαλαίων, διά τῆς Ἐκθέσεως κατέκριναν. Καί ὅσα ἐδογμάτισαν διά τῆς Ἐκθέσεως, διά τοῦ Τύπου ἠκύρωσαν, καί τόσας πολλές φορές ἑαυτούς κατέκρινον. Οἱ κατακριθέντες λοιπόν ὑφ' ἑαυτῶν καί ὑπό τῶν Ρωμαίων, καί καθαιρεθέντες παρά τῆς μετά ταῦτα ἐπί τῆς ὀγδόης ἰνδικτιῶνος γενομένης συνόδου, ποίαν ἐπιτελέσουσι μυσταγωγίαν; ἢ ποῖον πνεῦμα τοῖς παρά τῶν τοιούτων τελουμένοις ἐπιφοιτᾷ;

Καί λέγουσιν εἰς αὐτόν·

— Σύ μόνος θά σωθῆς καί ὅλοι θά ἀπωλεσθοῦν;

Καί εἶπεν·

— Οὐδένα κατέκριναν οἱ τρεῖς παῖδες μή προσκυνήσαντες τήν εἰκόνα, καί ἐνῶ πάντες οἱ ἄνθρωποι ἐπροσκύνουν⁵. Διότι δέν ἐπρόσεχον τί ἐπραττον οἱ ἄλλοι, ἀλλ' ὅπως μή οὔτοι ἐκπέσωσι τῆς ἀληθοῦς εὐσεβείας. Οὕτω καί ὁ Δανιήλ βληθεῖς εἰς τόν λάκκον τῶν λεόντων⁶, δέν κατέκρινέ τινα τῶν μή εἰς τόν Θεόν προσευξαμένων, κατά τό τοῦ Δαρείου θέσπισμα, ἀλλ' ἐκοίταξε τό ἴδιον συμφέρον. Καί προετίμησε νά ἀποθάνῃ ἐκ τῆς ἰδίας συνειδήσεως, διά τήν παράβασιν τῶν φυσικῶν νόμων. Καί εἰς ἐμέ ἄς μήν ἐπιτρέψῃ ὁ Θεός νά κατακρίνω τινά ἢ νά εἰπῶ ὅτι ἐγώ μονάχα σώζομαι. Προτιμῶ νά ἀποθάνω παρά νά ἔχω ταραχήν εἰς τήν συνείδησίν μου, ὅτι ἔσφαλλον περί τήν εἰς Θεόν πίστιν, καθ' οἰονδήποτε τρόπον.

Ζ' Τότε λέγουσι εἰς αὐτόν·

— Καί τί θά ποιήσης ὅταν οἱ Ρωμαῖοι θά ἐνωθῶσι μετά τῶν Βυζαντινῶν; Διότι χθές ἦλθον οἱ ἀποκρισάριοι τῆς Ρώμης, καί αὐριον Κυριακή κοινωνοῦσι μετά τοῦ Πατριάρχου, καί γίνεται πασιδῆλον, ὅτι σύ διέστρεφες τοὺς Ρωμαίους· καί πράγματι μόλις σὺ ἀνεχώρησας ἐκεῖθεν, συνεφώνησαν μετά τῶν ἐνταῦθα.

5. Δαν. Γ', 18.

6. Δαν. ΣΤ', 16.

Καί εἶπε πρὸς αὐτούς·

— Οἱ ἐλθόντες δὲν δίδουσι οἰονδήποτε πρόκριμα διὰ τὸν τῆς Ρώμης θρόνον, καὶ ἂν ἀκόμη κοινωνήσουσιν, ἐφόσον δὲν ἔφερον ἐπιστολήν πρὸς τὸν Πατριάρχην. Καὶ ὅπωςδήποτε δὲν πείθομαι ὅτι οἱ Ρωμαῖοι θὰ ἐνωθοῦν μετὰ τῶν ἐνταῦθα, ἐάν δὲν ὁμολογήσωσι τὸν Κύριον ἡμῶν καὶ Θεόν, ὅτι καθ' ἑκατέραν τῶν δύο φύσεων, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ εἰς τὰς ὁποίας ὑπάρχει καὶ εἶναι, ἔχει θέλησιν καὶ ἐνεργεῖ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν.

Καὶ λέγουσιν οὗτοι·

— Ἐάν οἱ Ρωμαῖοι συμβιβασθῶσι μετὰ τῶν ἐνταῦθα, τί ποιεῖς;

Καὶ ἀπήντησε·

— Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ τοῦ Ἀποστόλου καὶ ἀγγέλους ἀναθεματίζει παρά τὸ κήρυγμά τι νομοθετοῦντας⁷...

Καὶ λέγουσιν εἰς αὐτόν·

— Γνωρίζομεν ὅτι ὄντως οὕτως εἶναι. Ὅμως μὴν ληπήσης τὸν Βασιλέα, διὰ τὴν εἰρήνην καὶ μόνον τὸν Τύπον ποιήσαντα, καὶ ὄχι ἵνα ἀναιρέσῃ τινὰ τῶν ἐπὶ Χριστοῦ νοουμένων. Οἰκονομεῖ οὗτος, πρὸς χάριν τῆς εἰρήνης, τὴν ἀποσιώπησιν τῶν λόγων τῶν ὁποίων προκαλοῦσι τὴν διάστασιν.

Θ' Καὶ ρίψας τότε ὁ τοῦ Θεοῦ δοῦλος ἑαυτὸν εἰς τὴν γῆν μετὰ δακρύων εἶπε·

— Δὲν ὤφειλε νὰ λυπηθῇ ὁ ἀγαθὸς καὶ εὐσεβὴς δεσπότης κατὰ τῆς ταπεινώσεώς μου. Διότι δὲν δύναμαι νὰ λυπηθῶ τὸν θεόν, ἀποσιωπώντας ὅσα Ἐκεῖνος προσέταξε νὰ λαλοῦμεν καὶ νὰ ὁμολογῶμεν...

Ι' Καὶ μικρὸν σιωπήσαντες, συννενοηθέντες μεταξύ των, λέγουσι· — Πόθεν δύνασαι νὰ δείξης ὅτι τὰς συνόδους ἐκβάλλουσι οἱ τοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως;

Καὶ λέγει εἰς αὐτούς·

— Ἦδη ἀπεδείχθη κατὰ ἓνα μέρος, διὰ τῶν ἐν Ρώμῃ λαληθέντων παρ' ἐμοῦ, πρὸς τὸν κύρ Γρηγόριον τὸν ἀσηκρητίν. Καὶ τώρα, ἐάν ἐπιθυμῇ ὁ κύριος νὰ ἀποδειχθῇ τοῦτο, ἃς προστάξῃ νὰ δοθῇ ἄδειαν εἰς τὸν ἀνάξιον δοῦλον σας, καὶ γνωρίζω εἰς ὑμᾶς αὐτό, ἐκ τῶν βιβλίων ὑμῶν, διότι τὰ ἰδικά μου ἀφηρέθησαν καὶ πᾶσι φανερόν ποιῶ τοῦτο, ἄνευ οἰασοῦ ἢ τῶν λόγων διαστροφῆς.

Καὶ λοιπόν, ἄλλων πολλῶν λαληθέντων, εἰς τὸ τέλος ἐστράφησαν εἰς γραφικὰς καὶ φυσικὰς καὶ τεχνικὰς ἀναλύσεις καὶ θεωρίας· ηὐχαριστήθησαν δὲ ἐπὶ τούτοις, καὶ διετέθησαν ἰλαρότερον καὶ ἤρξαντο νὰ λέγουν·

— Μάρτυς μας ὁ θεός, ὠφελήθημεν· ἀπὸ τώρα δὲν θὰ σᾶς ἐνοχλήσωμεν πλέον.

ΙΑ' Ὁ δὲ κύρ Σέργιος εἶπε πρὸς αὐτόν·

— Πολλάκις ἦλθον εἰς τὸ κελλίον σου, εἰς Βέββας, καὶ ἤκουσα τῆς διδασκαλίας σου· ὁ Χριστὸς θὰ σέ βοηθήσῃ καὶ μὴν ἀγωνιάσῃς. Εἰς ἓν δὲ μόνον λυπεῖς πάντας, ὅτι πολλοὺς ποιεῖς νὰ χωρίζονται τῆς κοινωνίας

7. Γαλ. Α', 8.

τῆς ἐνταῦθα Ἐκκλησίας.

Εἶπε τότε ὁ τοῦ Θεοῦ δοῦλος·

— Ὑπάρχει τις ὁ ὁποῖος νά λέγη, ὅτι παρεκίνησα αὐτόν:
μή κοινωνήσης μετά τῆς τῶν Βυζαντινῶν Ἐκκλησίας;

Ἀπεκρίθη ὁ κύρ Σέργιος·

— Αὐτό τοῦτο, τό ὅτι σύ δέν κοινωνῆς, μεγάλη πρός πάντας εἶναι φωνή, νά μή κοινωνήσωσιν.

Καί εἶπεν ὁ τοῦ Θεοῦ δοῦλος·

— Οὐδέν ὑπάρχει βιαιότερον συνειδότος κατηγοροῦντος, καί οὐδέν τούτου συνηγοροῦντος ἐν θαρρυντικώτερον.

Ἀκούσας δέ ὁ κύρ Τρώϊλος, ὅτι ὁ Τύπος ἀναθεματίζεται εἰς πᾶσαν τήν Δύσιν λέγει πρός τόν δοῦλον τοῦ Θεοῦ·

— Εἶναι καλόν νά ὑβρίζηται ἡ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν δεσπότης ὑπόληψις;

Ἀπεκρίθη ὁ τοῦ Θεοῦ δοῦλος·

— Ὁ Θεός ἄς συγχωρήσῃ ἐκείνους ὅπου ὤθησαν τόν δεσπότην νά ποιήσῃ τόν Τύπον, καί ἐκείνους ὅπου τόν ἐδέχθησαν.

Καί λέγει·

— Ποῖοι εἶναι οἱ ὠθήσαντες καί ποῖοι οἱ δεχθέντες;

Ἀπεκρίθη·

— Οἱ τῆς Ἐκκλησίας ὤθησαν αὐτόν καί οἱ ἄρχοντες ἐδέχθησαν τόν Τύπον. Καί ἰδοῦ, ὁ ρύπος ἐκ τῶν ὑπευθύνων, εἰς τόν ἀθῶν καί καθαρὸν πάσης αἰρέσεως ἐξετινάχθη. Ἀλλά συμβουλευσατέ αὐτόν νά ποιήσῃ, ὃ, τι ἐποίησεν ὁ εὐσεβῆς τῆ μνήμῃ πάππος του. Διότι ἐκεῖνος, ὅτε κατενόησε τήν μομφήν, τήν ὁποίαν οἱ δυτικοὶ ἀπέδιδον εἰς αὐτόν, ἀπήλλαξεν ἑαυτόν διὰ διατάγματος, τῆς ἐκκλησιαστικῆς μέμψεως γράψας, ὅτι· «Ἡ Ἐκθεσις δέν εἶναι ἰδική μου. Οὔτε ἐγὼ ὑπηγόρευσα αὐτήν, οὔτε διέταξα νά γίνῃ. Ἄλλ' ὁ πατριάρχης, Σέργιος συντάξας ταύτην, πέντε ἔτη πρὶν ἔλθω ἐκ τῆς Ανατολῆς, μέ παρεκάλεσεν, ὅτε ἦλθον εἰς τήν πανευτυχή ταύτην πόλιν, νά προβληθῇ εἰς τό ὄνομά μου μεθ' ὑπογραφῆς. Καί κατεδεξάμην τήν ἐκείνου παράκλησιν. Τώρα ὁμως βλέπων, ὅτι φιλονεικοῦσι τινές δι' αὐτήν, τοῖς πᾶσι γνωστόν ποιῶ, ὅτι δέν εἶναι ἰδική μου». Ταύτην τήν διαταγήν ἀπέστειλεν εἰς τόν μακαριστόν Πάππαν Ἰωάννην, ὅπου κατεδίκαζε τήν Ἐκθεσιν, εἰς ὅσα ἔγραφεν εἰς τόν Πύρρον. Καί ἔκτοτε κυκλοφορεῖ παντοῦ ὅτι εἶναι Ἐκθεσις τοῦ Σεργίου. Τοῦτο ἄς ποιήσῃ καί ὁ νῦν εὐσεβῆς Βασιλεὺς ἡμῶν, καί θά μείνῃ παντελῶς ἄχραντος, πάσης μέμψεως, ἢ ὑπόληψις αὐτοῦ.

Τότε κινήσαντες τὰς κεφαλὰς, ἐσιώπησαν, λέγοντες τοῦτο μόνον·

— Ὅλα δυσχερῆ καί ἀνέκβητα.

ΙΒ' Τούτων καί ἐτέρων διαφόρων λαληθέντων, ἀλληλοσπᾶσθησαν καί ἀνεχώρησαν μετά πάσης ἰλαρότητος. Καί πάλιν τό ἐπόμενον Σάββατον, ἀνήγαγον αὐτούς εἰς τό παλάτιον καί φέρουσιν ἐντός τοῦ παλατίου, πρῶτον τόν τοῦ γέροντος μαθητήν, συνελθόντων καί τῶν δύο πατριαρχῶν. Φέρουσι δέ Κωνσταντίνον καί Μηνᾶν κατηγορούς τοῦ γέροντος, καί ἀπήτουν, ὁ μαθητής νά ἀποδεχθῇ τὰς ἐναντίον των κατηγορίας.

Μετά δέ πάσης παρρησίας, εἶπεν ἀφόβως ὁ μαθητής πρός τήν Σύγκλητον.

— Τόν Κωνσταντίνον εισάγετε εἰς τήν γραμματεῖαν τοῦ παλατίου; Οὗτος δέν εἶναι οὔτε πρεσβύτερος, οὔτε μοναχός ἀλλά προϊστάμενος θεατρίνων. Ἐγνωρίσθη εἰς τοὺς Ἀφρικανούς καί Ρωμαίους ποῖα γύναια βόσκων ἦλθεν ἀπό ἐκεῖ.

Πάντες ἔμαθον τὰς πανουργίας αὐτοῦ, τὰς ὁποίας ἐποίησεν ἵνα μείνη ἀπαρατήρητος· ἄλλοτε μὲν λέγων ὅτι εἶναι ἀδελφαί αὐτοῦ, ποτέ δέ ὅτι ἐπῆρα αὐτάς διὰ νά μὴν κοινωνήσωσι μετά τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καί μολυνθῶσι διὰ τῆς τῶν αἰρετικῶν κοινωνίας. Ἀλλά καί πάλιν ἐάν λείψωσιν εἰς αὐτόν τὰ χρήματα, καί εὖρη χώραν μὴ γνωρίζουσαν τοῦτον, τὰ αὐτά ποιεῖ, χάριν αἰσχροῦ κέρδους καί ρυπαρᾶς ἡδονῆς. Καί εἶναι μεγάλη αἰσχύνη ἀκόμη καί ἡ μετ' αὐτοῦ συνομιλία, δι' ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἐπιθυμοῦν τήν σεμνήν ζωὴν.

Κατόπιν, ἐρωτηθεὶς ἐάν ἀνεθεμάτισε τόν Τύπον, εἶπεν ἀφόβως·

— Ὅχι μόνον ἀνεθεμάτισα, ἀλλά καί λίβελλον ἐποίησα.

Λέγουσιν οἱ ἄρχοντες·

— Τί λοιπόν; δέν ὁμολογεῖς ὅτι κακῶς ἐποίησας;

Καί λέγει·

— Νά μὴ δώσῃ ὁ Θεός νά εἶπω, ὅτι κακῶς ἐγένετο, ἐκεῖνο τό ὁποῖον, ἐποίησα καλῶς, κατὰ τόν ἐκκλησιαστικόν θεσμόν.

Καί πολλά ἄλλα ἐρωτηθεὶς καί ἀποκριθεὶς, καθὼς ὁ Θεός ἐφώτισεν αὐτόν, ἐξάγεται τῆς γραμματείας.

ΙΓ'

Καί εισάγουσι τόν γέροντα καί λέγει εἰς αὐτόν ὁ Τρώϊλος·

— Εἰπέ ἀββᾶ, βλέπε, εἰπέ τήν ἀλήθειαν, καί ἐλεεῖ σε ὁ Δεσπότης. Διότι ἐάν προχωρήσωμεν διὰ τῆς κανονικῆς νομίμου ἀνακρίσεως, καί εὖρη κᾶν μία ἐκ τῶν ἐναντίον σου κατηγοριῶν ἀληθῆ, ὁ νόμος φονεύει σε.

Καί εἶπε·

— Καί ἤδη εἶπον, καί πάλιν λέγω, ὅτι ἐάν μόνον ἓν ἐξ ὧσων λέγωνται εἶναι ἀληθές, τότε καί ὁ Σατανάς εἶναι Θεός. Ἐάν ὅμως δέν εἶναι Θεός, ἀλλ' ἀποστάτης, καί οἱ ἐναντίον μου κατηγορίες εἶναι ψευδεῖς καί ἀνυπόστατες. Ἀλλ' ἐάν ὅμως ἐπιθυμῆτε νά ποιήσῃτέ τι, ποιήσατε. Διότι ἐφόσον σέβομαι τόν Θεόν, δέν ἀδικοῦμαι.

Καί λέγει πρὸς αὐτόν·

— Δέν ἀνεθεμάτισας τόν Τύπον;

Ἀπεκρίθη·

— Πολλάκις εἶπον ὅτι ἀνεθεμάτισα.

Καί λέγει·

— Τόν Τύπον ἀνεθεμάτισας, τόν Βασιλέα ἀνεθεμάτισας.

Ἀπεκρίθη ὁ τοῦ Θεοῦ δούλος.

— Ἐγὼ βασιλέα δέν ἀνεθεμάτισα, ἀλλά ἐγγραφον ἀλλότριον τῆς ὀρθοδόξου καί ἐκκλησιαστικῆς πίστεως.

Καί τοῦ λέγει·

— Ποῦ ἀνεθεματίσθη;

Ἀπεκρίθη·

— Ὑπὸ τῆς συνόδου τῆς Ρώμης, εἰς τήν ἐκκλησίαν τοῦ Σωτῆρος καί

τῆς Θεοτόκου.

Τότε λέγει πρὸς αὐτόν ὁ ἑπαρχος·

— Κοινωνεῖς μετὰ τῆς τῶν ὧδε Ἐκκλησίας ἢ ὄχι;

Ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν·

— Δέν κοινωνῶ.

Λέγει ἐκεῖνος·

— Διατί;

Ἀπεκρίθη·

— Ἐπειδὴ ἀπέρριψε τὰς συνόδους.

Καὶ εἶπεν·

— Ἐάν τὰς συνόδους ἀπέρριψε, πῶς εἰς τὰ δίπτυχα ἀναφέρονται;

Καὶ λέγει·

— Καὶ ποῖα ἢ ὠφέλεια τῶν ὀνομάτων, τῶν δογμάτων ἐκβεβλημένων;

Καὶ ἔφη·

— Καὶ δύνασαι νά δειξης αὐτό;

Καὶ εἶπεν·

— Ἐάν λάβω ἄδειαν καὶ προστάξετε, δύναμαι νά τό ἀποδείξω λίαν εὐκόλως.

Καὶ σιωπησάντων αὐτῶν, λέγει πρὸς αὐτόν ὁ γραμματεὺς.

— Διατί ἀγαπᾶς τοὺς Ῥωμαίους, καὶ τοὺς Γραικοὺς μισεῖς;

Ἀποκριθεὶς ὁ τοῦ θεοῦ δοῦλος, εἶπεν·

— Ἔχομεν παραγγελίαν, νά μὴν μισῶμεν τινά. Ἀγαπῶ τοὺς Ῥωμαίους ὡς ὁμοπίστους, τοὺς δὲ Γραικοὺς ὡς ὁμογλώσσους.

Καὶ πάλιν λέγει πρὸς αὐτόν ὁ γραμματεὺς·

— Πόσων ἐτῶν λέγεις ἑαυτόν;

Ἀπεκρίθη·

— Ἐβδομήκοντα πέντε.

Καὶ λέγει·

— Πόσους χρόνους ἔχει μετὰ σοῦ ὁ μαθητὴς σου;

Ἀπεκρίθη·

— Τριάκοντα ἑπτά.

Τότε ἀνέκραξε εἰς κληρικός·

— Ἀπέδωκέ σοι ὁ Κύριος ὅσα ἐποίησας εἰς τὸν μακάριον Πύρρον.

Πρὸς τὸν ὁποῖον οὐδόλως ἀπεκρίθη.

ΙΔ / Τοσοῦτων δὲ λαληθέντων εἰς τὴν γραμματεῖαν, οὐδεὶς τῶν πατριαρχῶν εἶπεν οὐδέν. Ὅτε ὁμως ἐκινήθη λόγος διὰ τὴν σύνοδον τῆς Ῥώμης, κράζει ὁ Δημοσθένης·

— Δέν ἐπεκυρώθη ἡ σύνοδος, ἐπειδὴ καθηρέθη ὁ αὐτὴν συγκροτήσας.

Καὶ λέγει ὁ τοῦ Θεοῦ δοῦλος·

— Δέν καθηρέθη, ἀλλ' ἐδιώχθη. Ποῖα συνοδικὴ καὶ κανονικὴ πράξις ἐγένετο διὰ τὰ πεπραγμένα, ὅπου ἀναμφισβήτητως περιέχει τὴν αὐτοῦ καθαίρεσιν; Ἀλλὰ κἂν κανονικῶς καθηρέθη, δέν ἀποτελεῖ αὐτὸ πρόκριμα δι' ὅσα ἐπεκυρώθησαν ὀρθοδόξως, κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας, μετὰ τῶν ὁποίων συμφωνοῦσι καὶ ὅσα ἔγραψεν ὁ ἅγιος πάππας Θεόδωρος.

Ακούσας ταῦτα Τρώϊλος ὁ πατρίκιος εἶπε·

— Δέν γνωρίζεις τί λέγεις ἀββᾶ· τό γενόμενον γέγονε.

ΙΕ' Ταῦτα, ὅσα ἡ μνήμη κατέχει, ἀνεκινήθησαν καί εἰπώθησαν καί εἰς τοιοῦτον τέλος κατέληξεν ἡ συζήτησις τῶν. Ἀπέλυσαν δέ καί τόν ἅγιον γέροντα, ἐκ τῆς γραμματείας πρὸς τήν φυλακήν.

Τήν ἐπομένην, ἡ ὁποία ἦτο Κυριακή, συμβούλιον ποιήσαντες οἱ τῆς ἐκκλησίας, ἔπεισαν τόν βασιλέα, νά καταδικάσῃ αὐτούς εἰς τήν σκληράν καί ἀπάνθρωπον ἐξορίαν, διηρημένους ἀλλήλων· τόν μὲν ἅγιον γέροντα εἰς Βιζύην, κάστρον τῆς Θράκης, τόν δέ αὐτοῦ μαθητήν εἰς Πέρβεριν, ὅπου δέν δύναται νά ἀπλωθῇ μακρύτερον τό τῶν Ρωμαίων βασιλεῖον, γυμνοῦς, ἄνευ τροφῶν καί προνοίας καί ἐστερημένους, τῶν πρὸς τό ζῆν ἀναγκαίων. Νά εἶναι μακράν τῆς θαλάσσης, ἵνα μή ἔχωσιν ἐπίσκεψιν ἐκ τῶν ἐλεημόνων ἀνθρώπων. Καί οὕτως εἶναι γυμνοί καί ἄτροφοι, μόνην ἔχοντες τήν τοῦ Θεοῦ ἐλπίδα, παρακαλοῦντες πάντας τοὺς χριστιανούς τοῦτο·

— Εὐξασθε διά τόν Κύριον νά ὀλοκληρώσῃ ὁ θεός, τό ἔλεός αὐτοῦ μετὰ τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, καί διδάξῃ ἡμᾶς, ὅτι οἱ συμπλέοντες μετ' αὐτοῦ λαμβάνωσι πείραν ἠγριεμένης θαλάσσης, δονουμένου μὲν τοῦ σκάφους ἐκ τοῦ ἀέρος καί τῶν κυμάτων, ἀκατασείστου ὅμως διαμένουτος. Ἐπιτρέπει νά πειρασθοῦν διά σφοδροῦ κλύδωνος, δοκιμάζων τήν περί αὐτόν διάθεσιν, ἵνα κράξωσι μεγαλοφώνως· «Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα⁹», καί μάθωσι νά ἐπιγράψωσι τά τῆς σωτηρίας τῶν μόνων εἰς αὐτόν. Νά μήν ἔχωσιν ἐμπιστοσύνην εἰς ἑαυτούς καί νά τύχωσι γαλήνης μεγάλης, τοῦ ἀνέμου καί τῶν κυμάτων κατευνασθέντων. Ρίπτει αὐτούς εἰς μέσον λύκων καί προστάζει «διά τῆς στενῆς πύλης εἰσελθεῖν» καί «διά τεθλιμμένης ὁδοῦ¹⁰» νά βαδίζωσι. Καί ἀπλώνει ἔμπροσθεν αὐτῶν πείνα καί δίψα καί γύμνωσιν καί δεσμά καί φυλακάς καί ἀπαγωγάς καί μάστιγας καί σταυρόν καί ἥλους καί ὄξος καί χολήν καί ἐμπτύσματα καί ραπίσματα καί κολαφίσματα καί ἐμπαιγμούς καί παθήματα καί πολυειδεῖς, θανάτους. Τέλος δέ αὐτῶν εἶναι ἡ παμφαῆς ἀνάστασις, φέρουσα τήν εἰρήνην μεθ' ἑαυτῆς εἰς ὅσους ἐδιώχθησαν καί χαράν εἰς τοὺς δι' αὐτόν τεθλιμμένους καί ἀνάληψιν εἰς οὐρανοῦς καί προσαγωγήν εἰς τόν Πατρικόν καί ὑπερούσιον θρόνον καί ζωὴν ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καί ἐξουσίας καί δυνάμεως καί κυριότητος καί παντός ὀνόματος ὀνομαζομένου, εἴτε ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ εἴτε ἐν τῷ μέλλοντι.

Ταύτην ἄς ἐπιτύχωμεν ἅπαντες, εὐχαῖς καί πρεσβείαις τῆς πανυμνήτου καί πανσέπτου καί ὑπερενδόξου, κυρίως φύσει Θεοτόκου καί ἀειπαρθένου Μαρίας καί τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, Προφητῶν καί Μαρτύρων. Ἀμήν.

9. Ματ. Η', 25.

10. Ματ. Ζ', 13, 14.

**ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΜΑΞΙΜΟΥ.
ΠΡΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΝ ΜΟΝΑΖΟΝΤΑ**

Χθές εις τās δεκαοκτώ του μηνός, όπου ήτο ή άγία Πεντηκοστή, ο Πατριάρχης έδήλωσε μοι λέγων·

— Ποίας Έκκλησίας είσαι; Βυζαντίου; Ρώμης; Αντιοχείας; Άλεξανδρείας; Ιεροσολύμων; Ίδού πάσαι ήνώθησαν μετά των ύπ' αυτής έπαρχιών. Εάν λοιπόν είσαι τής καθολικής Έκκλησίας, ένώθητι, μήπως εισάγων άλλότρια φρονήματα εις τήν ζωήν της, πάθης αυτό άκριβώς τό όποϊον δέν προσδοκās.

Πρός τούς όποϊους άπήντησα·

— Καθολικήν Έκκλησιάν έφανέρωσεν ό τών όλων Θεός, ότι είναι ή όρθή και σωτήριος όμολογία τής εις αυτόν· πίστεως, ότε τον Πέτρον έμακάρισε^{10Α} διά τούς λόγους διά τών όποϊών Τόν ώμολόγησε. Όμως άς μάθω τήν όμολογίαν επί τής όποϊας έγένετο ή πασών τών Έκκλησιών ένωσις· και από τό καλώς γερόμενον δέν θά απέχω.

Και λέγουσι·

— Παρ' ότι δέν έχομεν προς τοϋτο έντολήν, άπαντούμεν, ώστε νά καταστής παντελώς άδικαιολόγητος. Δύο λέγομεν ένεργείας διά τήν διαφοράν και μίαν διά τήν ένωσιν.

Και είπον·

— Τās δύο διά τήν ένωσιν μίαν ισχυρίζεσθε ότι έγιναν, ή έκτός αύτών ύπάρχει και άλλη τινά;

Και είπον:

— Όχι, αλλά τās δύο μίαν διά τήν ένωσιν.

Και έφην:

— Άτηλλάγημεν προβλημάτων, έφόσον έπλάσαμεν δι έαυτούς μίαν άνυπόστατον πίστιν και θεόν άνύπαρκτον. Διότι εάν εις μίαν συγγέομεν τās δύο διά τήν ένωσιν, και πάλιν εις δύο διαιρούμεν διά τήν διαφοράν (των δύο φύσεων), δέν ύπάρχει ούτε μονάς ούτε δυάς ένεργειών, καθώς πάντοτε άλληλοαναιρουΐνται και καθιστοΐν ανενέργητον και παντελώς άνύπαρκτον αυτόν, εις τόν όποϊον εκ φύσεως ενυπάρχουσι. Διότι αυτό πού δέν έχει οϋδέ μίαν κίνησιν εκ φύσεως, αναφαίρετον και μεταβαλλομένην και δι' οϋδενός τρόπου αλλοιουμένην, στερεΐται κατά τούς Πατέρας, πάσης οϋσίας, έφόσον δέν έχει ένεργειαν οϋσιωδώς τοϋτο χαρακτηρίζουσαν. Αυτό λοιπόν δέν δύναμαι νά τό λέγω, οϋτε παρά των άγιών Πατέρων έδιδάχθην νά όμολογώ. Ποιήσατε λοιπόν καθώς έχετε έξουσίαν, και νομίζετε.

Και είπον·

— Λοιπόν άκουσον· έθεωρήθη όρθόν εις τόν Δεσπότην και τόν Πατριάρχην, δι εισηγήσεως του Πάππα Ρώμης, νά αναθεματισθής έπειδή

10Α. Ματ. 127, 18.

δέν πείθεσαι καί νά ὑποστῆς τόν ὀριζόμενον ἐξ' αὐτῶν θάνατον.

Ἄφοῦ ἤκουσα αὐτό ἀπεκρίθην·

— Τό πρό παντός αἰῶνος ὀρισθέν, ἄς λάβῃ πέρας εἰς τό ἄτομόν μου, ἄν τόν δοξάζῃ, μετά δόξης γνωστῆς εἰς αὐτόν πρό παντός αἰῶνος.

Ἐποίησα φανερά, ὅσα εἰπώθησαν, εἰς σέ καί διά νά τά γνωρίσης καί διά νά προσεύχεσαι περισσοτέρως εἰς τόν θεόν, παρακαλώντας τήν ὁσιότητάν σου καί τούς σύν σοί ἁγίους πατέρας, νά γνωστοποιήσητε ταῦτα πρός χάριν τῆς ἰδίας αἰτίας.

P.G. Migne 135-172

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΑΧΘΕΝΤΩΝ ΕΝ ΤΗ ΠΡΩΤῃ ΑΥΤΟΥ ΕΞΟΡΙΑ ΗΤΟΙ ΕΝ ΒΙΖΥΗ-
ΤΑ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙΣΑΡΙΑΣ ΒΙΘΥΝΙΑΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΥ
ΔΙΑΛΕΧΘΕΝΤΑ.

Α' Ὅσα συνεζητήθησαν περί τῆς ἀνωμότης ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν πίστεως, καί τῆς παρεισάκτου καινοτομίας τῶν ἀντιθέτων τῆς, μεταξύ τοῦ ἀββᾶ Μαξίμου καί Θεοδοσίου ἐπισκόπου Καισαρείας Βιθυνίας, ἐθεώρησα ὅτι ἦτο ἀναγκαῖον νά γνωστοποιήσω εἰς ὅλους ὑμᾶς τούς ὀρθοδόξους, ἵνα, γνωρίζοντες μετά πάσης λεπτομερείας τά περί τούτων, δοξάζητε μᾶλλον τόν φιλόφρονον Θεόν, τόν «διδόντα λόγον ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος τῶν φοβουμένων αὐτῶν¹¹», μήπως, οἱ ἐχθροί τῆς ἀληθείας, ὡς συνηθίζουσιν, ταραξῶσι τάς καρδίας σας, διαδίδοντες τ' ἀντίθετα ταύτης (τῆς ἀληθείας).

Β' Εἰς τās εικοσιτέσσαρας λοιπόν τοῦ Αὐγούστου μηνός τῆς περασμένης δεκάτης τετάρτης Ἰνδίκτου, ἦλθε πρός τόν ὅσιον εἰς τόν τόπον τῆς ἐξορίας του, δηλαδή εἰς κάστρον τῆς Βιζύης, ὁ προρρηθείς ἐπίσκοπος Θεοδόσιος, πεμφθείς, καθῶς εἶπεν, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Πέτρου, τοῦ Πατριάρχου τῆς Κων/πόλεως, καί μαζί του Παῦλος καί Θεοδόσιος οἱ ὑπάτοι, πεμφθέντες καί αὐτοί, καθῶς εἶπον, ὡς ἐκπρόσωποι τοῦ Βασιλέως. Καί ἀνελθόντες πρός τόν προρρηθέντα μοναχόν Μάξιμον, εἰς τόν τόπον τόν ὁποῖον ἦτο περιορισμένος, ἐκάθισαν, καί ἐπέτρεψαν καί εἰς αὐτόν νά καθίσῃ. Καί λέγει πρός αὐτόν ὁ Θεοδόσιος·

Θεοδ. Πῶς εἶσαι, κύρ ἀββᾶ;

Μάξ. Ὡς προώρισεν ὁ Θεός πρό πάντων τῶν αἰώνων, προνοώντας διά τήν πορείαν τῆς ζωῆς μου, οὕτως ἔχω.

Θεοδ. Τί λοιπόν; πρό παντός αἰῶνος περί ἐκάστου ἡμῶν ὤρισεν ὁ Θεός;

Μάξ. Ἐφόσον ἀσφαλῶς προέγνω, πάντως καί προώρισε¹².

11. Ἐφ. ΣΤ', 19.

12. Ρωμ. Η', 29.

Θεοδ. Τί σημαίνει αυτό τό «προέγνων» καί «προώρισεν»;

Μάξ. Ἡ πρόγνωσις εἶναι διά τās έννοσίας καί τούς λόγους τούς ὁποίους ὑπάγονται εἰς τήν ἐξουσίαν ἡμῶν, ένῶ ὁ προορισμός δι ὅσα συμβαίνουσιν άνευ τῆς θελήσεως ἡμῶν.

Θεοδ. Ποῖα εἶναι αὐτά πού ὑπάγονται εἰς τήν ἐξουσίαν μας καί ποῖα αὐτά πού δέν ὑπάγονται;

Μάξ. Ὡς φαίνεται, πάντα γινώσκων ὁ δεσπότης μου, διαλέγεται πρός τόν δοῦλον του θέλων νά δοκιμάσῃ αὐτόν.

Θεοδ. Μά τήν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ, ἀγνωῶν ἠρώτησα, καί ἐπειδή ἐπιθυμῶ νά μάθω τήν διαφοράν αὐτῶν ὅπου εἶναι εἰς τήν ἐξουσίαν μας καί ὅσων δέν εἶναι, καί πῶς ἄλλα προγνωρίζει ὁ Θεός, ἕτερα δέ προορίζει.

Μάξ. Εἰς τήν ἐξουσίαν μας εἶναι πάντα τά ἐκούσια, δηλαδή αἱ ἀρεταί καί αἱ κακίαι· δέν εἶναι ὁμως εἰς τήν ἐξουσίαν μας αἱ ἐπιφοραί τῶν διαφορῶν τιμωριῶν ὅπου συμβαίνουσιν εἰς ἡμᾶς, ἢ τῶν ἐναντίων. Οὔτε, δηλαδή, ἡ τιμωρικὴ νόσος εἶναι εἰς τήν ἐξουσίαν μας, οὔτε ἡ εὐφραίνουσα ὑγεία, καθῶς καί αἱ ποιότητες καί αἱ τούτων αἰτίαι. Παραδείγματος χάριν αἰτία τῆς νόσου εἶναι ἡ ἀταξία, ὅπως καί τῆς ὑγείας τό ἀντίθετον, ἡ τάξις. Ἐπίσης αἰτία τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας εἶναι ἡ τῶν ἐντολῶν τήρησις, ὅπως καί τῆς κολάσεως ἡ τούτων παράβασις.

Θεοδ. Τί λοιπόν; Διά τοῦτο θλίβεσαι εἰς αὐτήν τήν ἐξουσίαν, ἐπειδή ἀξία τινα ἐπραξας ταύτης τῆς θλίψεως;

Μάξ. Παρακαλῶ ἵνα ὁ θεός περιορίσῃ εἰς ταύτην τήν θλίψιν μονάχα τās τιμωρίας δι' ὅσα ἡμάρτησα πρός αὐτόν, παραβαίνων τās δικαιωτικὰς αὐτοῦ ἐντολάς.

Θεοδ. Δέν ἐπιφέρεται ἡ θλίψις εἰς πολλούς ἔνεκεν δοκιμῆς;

Μάξ. Ἡ δοκιμασία τῶν ἀγίων γίνεται ἵνα φανερωθῶσιν εἰς τήν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων, διά μέσου τῆς θλίψεως, αἱ διαθέσεις των ὡς πρός τό φύσει καλόν, φανερώνοντας συγχρόνως τās ἀγνώστους εἰς ὅλους ἀρετάς, ὡς ἐπί Ἰώβ καί Ἰωσήφ. Διότι ὁ μὲν ἐπειράζετο διά νά φανερωθῇ ἡ κεκρυμμένη αὐτοῦ ἀνδρεία, ὁ δέ ἐδοκιμάζετο διά νά διαλαληθῇ ἡ ἀγιάζουσα σωφροσύνη. Καί πᾶς τῶν ἀγίων ἀκουσίως θλίβεις εἰς ταύτην τήν ζωὴν, ἐθλίβετο διά τινα ἀνάλογον πρός αὐτάς οἰκονομίαν, ὡστε διά τῆς ἀσθενείας τῆς ὁποίας κατά παραχώρησιν θά ὑπέμενον, καταπατήσωσι τόν ὑπερήφανον καί ἀποστάτην δράκοντα, δηλαδή τόν διάβολον. Διότι ἡ ὑπομονή εἶναι ἔργον δοκιμασίας ἐκάστου τῶν ἀγίων.

Θεοδ. Μά τήν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ, καλῶς εἶπας, καί ὁμολογῶ τήν ὠφέλειαν. Καί πάντοτε ἐζήτησον νά ὁμιλήσω μετά σου δι' αὐτά, ἐπειδή ὁμως καί ἐγώ καί οἱ δεσπῶταί μου οἱ μεγάλοι ἀξιωματοῦχοι ἤλθομεν δι' ἕτερον τι θέμα, μεγάλας ἀποστάσεις διανύσαντες, παρακαλοῦμέν σε νά δεχθῆς ὅσα εἰς σέ προτείνομεν καί νά προσφέρῃς χαράν εἰς πᾶσαν τήν οἰκουμένην.

Μάξ. Ποῖα εἶναι αὐτά, δέσποτά μου, καί ποῖος εἶμαι ἐγώ, καί πόθεν εἰμί, ἵνα ἡ συγκατάθεσίς μου εἰς αὐτά χαροποιήσῃ πᾶσαν τήν οἰκουμένην;

Θεοδ. Μά τήν ἀλήθειαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, αὐτά τά ὁποῖα λέγω εἰς σέ, ἐγώ καί οἱ μεγαλοπατρῖκιοι δεσπῶταί μου, ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δεσπότη ἡμῶν τοῦ Πατριάρχου καί τοῦ εὐσεβοῦς Δεσπότη τῆς οἰκουμένης.

Μάξ. Εἶπατε οἱ δεσπῶταί μου αὐτά ὅπου θέλετε καί ἠκούσατε.

Γ' Θεοδ. Παρακαλεῖ ὁ βασιλεύς καί ὁ Πατριάρχης δι' ἡμῶν, νά μάθη διά ποίαν αἰτίαν δέν κοινωνεῖς μετά τοῦ θρόνου τῆς Κων/λεως.

Μάξ. Ἐχετε περί τούτων ἔγγραφον ἄδειαν παρά τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως, ἢ παρά τοῦ Πατριάρχου;

Θεοδ. Οὐκ ὤφειλες δέσποτα νά δυσπιστήσης εἰς ἡμᾶς. Διότι καί ἐάν ἀκόμη εἶμαι ταπεινός, εἶμαι ὅμως ἐπίσκοπος· καί οἱ δεσπότες μου εἶναι μέλη τῆς συγκλήτου, καί δέν ἤλθομεν διά νά σέ πειράξωμεν· μή δώση ὁ Θεός.

Μάξ. Δί' ὅποιονδήποτε λόγον ἤλθατε, λέγω εἰς ἡμᾶς, ἄνευ φόβου, τήν αἰτίαν διά τήν ὁποίαν δέν κοινωνῶ μετά τοῦ θρόνου τῆς Κων/λεως. Ὅμως ἄλλοι τινές ἴσως νά ἔπρεπε νά ἐρωτήσωσι τήν αἰτίαν, καί ὄχι ὑμεῖς, οἱ ὅποιοι δέν δικαιουσθε αὐτό, καθώς γνωρίζετε ἀσφαλῶς περισσότερο ἐμοῦ τήν αἰτίαν.

Δ' Γνωρίζετε τοὺς νεωτερισμοὺς τοὺς γενομένους ἀπό τοῦ ἔκτου ἔτους τοῦ περασμένου κύκλου, ἀρξαμένους ἀπό Ἀλεξανδρείας διά τῶν παρά τοῦ Κύρρου, ἐκτεθέντων ἐννέα κεφαλαίων, ὁ ὁποῖος δέν γνωρίζω πῶς ἐκεῖ πρόεδρος ἐγένετο, καί τὰ ὅποια ἐβεβαιώθησαν ὑπὸ τοῦ θρόνου τῆς Κων/λεως· καθώς καί τὰς ἄλλας ἀλλοιώσεις, προσθήκας καί μειώσεις τὰς γενομένας συνοδικῶς ὑπὸ τῶν προεδρευσάντων τῆς τῶν Βυζαντινῶν Ἐκκλησίας, ἐννοῶ τόν Σέργιο, τόν Πύρρον καί τόν Παῦλον, τοὺς ὁποῖους νεωτερισμοὺς γνωρίζει πᾶσα ἡ οἰκουμένη. Διά ταύτην τήν αἰτίαν δέν κοινωνῶ ὁ δοῦλος σας, μετά τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κων/λεως. Ἄς ἀρθῶσι τὰ προσκόμματα, τὰ τεθέντα ὑπὸ τῶν εἰρημένων ἀνδρῶν, καθώς καί αὐτοὶ οἱ ἴδιοι μετά τούτων, ὡς ὁ Θεός εἶπε: «Καί τοὺς λίθους ἐκ τῆς ὁδοῦ διαρρίψατε¹⁴», καί τότε βαδίζω ἄνευ τινός ἀνθρωπίνης προτροπῆς, τήν, ὅπως θά εὑρισκόν ὁμαλήν καί ἐλευθέραν ἀπὸ τὰς ἀκάνθας πάσης αἰρετικῆς πλάνης, ὁδόν τοῦ Εὐαγγελίου. Ἐν ὅσῳ ὅμως οἱ πρόεδροι τῆς Κων/λεως σεμνύνονται διά ταῦτα τὰ προσκόμματα, καί δι' ὅσους ἐτοποθέτησαν αὐτά, δέν ὑπάρχει λόγος, ἢ τρόπος, νά μέ πείσει νά κοινωνήσω μαζί των.

Ε' Θεοδ. Ποία εἶναι ἡ λανθασμένη ὁμολογία ἡμῶν, ὥστε νά χωρισθῆς τῆς κοινωνίας ἡμῶν.

Μάξ. Τό ὅτι μίαν ἐνέργειαν λέγοντες θεότητος καί ἀνθρωπότητος τοῦ Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, συγχέετε τόν τῆς θεολογίας καί οἰκονομίας λόγον...

Θεοδ. Τό δι' οἰκονομίαν λεγόμενον μή θεωρήσης ὡς κύριον δόγμα.

Μάξ. Ἐάν δέν εἶναι κύριον δόγμα διά τοὺς δεχομένους, ὁ Τύπος καί ὁ νόμος ὁ θεσιπίζων νά μὴν λέγηται οὐδεμία τοῦ Κυρίου θέλησις καί ἐνέργεια, ἢ ἀφαιρέσις τῶν ὁποίων δηλοῖ τήν ἀνυπαρξίαν τοῦ ταύτας ἀφηρημένου, διά ποίαν αἰτίαν, μέ παρεδώσατε· εἰς βάρβαρα καί ἄθεα ἔθνη ἄνευ τινός σεβασμοῦ; Διά ποίαν αἰτίαν κατεδικάσθη νά κατοικήσω εἰς Βιζύην, καί οἱ σύνδουλοί μου, ὁ μὲν εἰς Πέρβεριν, ὁ δέ εἰς Μεσημβρίαν;

14. Ἦσ. ΕΒ', 10.

Θεοδ. Μά τόν Θεόν ὁ ὁποῖος πρόκειται νά κρίνη τά ἔργα μου, καί ὅτε ὁ Τύπος ἐγένετο, ἀλλά καί νῦν τό αὐτό λέγω, ὅτι δηλαδή κακῶς οὗτος ἐγένετο, καί πολλούς ἐβλαψεν. Πρόφασις ὅμως διά νά διατυπωθῆ ἦτο ἡ πρὸς ἀλλήλους τῶν ὀρθοδόξων φιλονεικία περὶ θελημάτων καί ἐνεργειῶν. Καί διά νά εἰρηνεύσουν ὅλοι μεταξύ των, ἐπενόησάν τινες, ὅπως αἱ τοιαῦται φωναί κατασιγασθῶσι.

Μάξ. Καί ποῖος πιστός δέχεται τοιαύτην οἰκονομίαν κατασιγάζουσιν φωνάς, τὰς ὁποίας ὁ Θεός ὠκονόμησε νά γίνωσιν ἀκουσταί δι' Ἀποστόλων καί Προφητῶν καί Διδασκάλων; Καί ἄς προσέξωμεν μεγάλε κύριέ μου, εἰς ποῖον κακόν καταντᾶ τό θέμα τό ὁποῖον ἐξετάζομεν. Ἐάν δηλαδή ὁ Θεός ὠρίσεν εἰς τήν Ἐκκλησίαν πρῶτον μὲν Ἀποστόλους, δεύτερον Προφήτας, τρίτον Διδασκάλους¹⁵, πρὸς καταρτισμὸν τῶν πιστῶν, λέγων εἰς τό Εὐαγγέλιον πρὸς τοὺς Ἀποστόλους, καί δι' αὐτῶν εἰς τοὺς μετ' αὐτούς: «ὁ ὑμῖν λέγω πᾶσι λέγω¹⁶» καί πάλιν «ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμέ δέχεται¹⁷; καί ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμέ ἀθετεῖ¹⁸» εἶναι φανερόν καί κατάδηλον, ὅτι ὁ μὴ δεχόμενος τοὺς Ἀποστόλους καί Προφήτας καί Διδασκάλους, ἀλλά ἀθετῶν αὐτῶν τὰς φωνάς, αὐτὸν τὸν Χριστὸν ἀθετεῖ.

Ι' Ἄς ἐξετάσωμεν καί ἓν ἄλλο. Ὁ Θεός ἐξέλεξε καί ἀνέδειξεν Ἀποστόλους καί Προφήτας καί Διδασκάλους πρὸς καταρτισμὸν τῶν πιστῶν, ὁ δὲ διάβολος ψευδαποστόλους καί ψευδοπροφήτας καί ψευδοδιδασκάλους κατὰ τῆς εὐσεβείας ὁμοίως ἐξέλεξε καί ἐξήγειρεν, ὥστε καί ὁ παλαιός καί ὁ εὐαγγελικός νόμος νά πολεμηθοῦν. Ψευδαποστόλους καί ψευδοπροφήτας καί ψευδοδιδασκάλους, θεωρῶ μόνον τοὺς αἰρετικούς, τῶν ὁποίων οἱ λόγοι καί οἱ λογισμοὶ εἶναι διεστραμμένοι. Ὅπως λοιπὸν ὁ τοὺς ἀληθεῖς Ἀποστόλους καί Προφήτας καί Διδασκάλους δεχόμενος τὸν Θεὸν δέχεται, οὕτω καί ὁ τοὺς ψευδαποστόλους ψευδοπροφήτας καί ψευδοδιδασκάλους δεχόμενος, τὸν διάβολον δέχεται. Ὅποιος λοιπὸν διώχνει τοὺς πιστοὺς ὡς καί τοὺς βεβήλους καί ἀκαθάρτους αἰρετικούς, (δέξασθέ με τὴν ἀλήθεια λέγοντα) εἶναι προφανές ὅτι τὸν Θεὸν μετὰ τοῦ διαβόλου συγκατέκρινεν.

ΙΑ' Ἐάν λοιπὸν ἐξετάζοντες τὰς γενομένας καινοτομίας εἰς τοὺς χρόνους μας, διαπιστώνωμεν ὅτι καταντοῦν εἰς τοῦτο τό ἀκρότατον κακόν, προσέξατε μήπως προφασιζόμενοι εἰρήνην, εὑρεθῶμεν ὅτι ἐνοσήσαμεν καὶ κηρύττομεν τὴν ἀποστασίαν, ἡ ὁποία θά εἶναι ὡς ὁ Ἀπόστολος εἶπεν, ὁ πρόδρομος τῆς τοῦ Ἀντιχρίστου¹⁹ παρουσίας. Ταῦτα ἄνευ δισταγμοῦ εἶπον εἰς ὑμᾶς δεσπότη μου, ἵνα λυπηθῆτε τοὺς ἑαυτοὺς σας καί ἡμᾶς. Μὲ προστάσσετε νά ἔχω ταῦτα γεγραμμένα εἰς τὴν τῆς καρδίας μου βίβλον, καί νά ἔλθω νά κοινωνήσω μετὰ τῆς Ἐκκλησίας, εἰς

15. Ἐφ. Δ', 11.

16. Μαρ. ΙΓ', 37.

17. Ματ. Ι', 40.

18. Λουκ. Ι', 16.

19. Β' Θεσ. Β', 34.

τὴν ὁποῖαν κηρρύτονται ταῦτα, καὶ νὰ γίνω κοινωνός ἐκείνων ὅπου διώκουν ἀληθῶς τὸν Θεόν, ἐνῶ — δῆθεν — μαζί του διώκουν τὸν διάβολον. Νὰ μὴ δώσῃ ὁ θεὸς τοιοῦτόν τι εἰς ἐμέ, ὁ δὲ ἐμέ γεννηθεὶς ἄνευ ἁμαρτίας. Καὶ βαλὼν μετάνοιαν εἶπεν. Ἐάν προστάσσετέ τι τὸν δοῦλον σας, ποιήσατε· ἐγὼ ὅμως οὐδέποτε θά γίνω συγκοινωνός τῶν ταῦτα δεχομένων.

ΙΒ' Κατόπιν αὐτῆς τῆς ψυχρολουσίας ἐξ ὧσων εἶπε, κατεβάσαντες τὰς κεφαλὰς ἐσιώπησαν ἐπὶ ὥραν ἰκανήν. Εἰς τὴν συνέχειαν ὁ Θεοδόσιος ἀνακύψας καὶ ἀτενίσας τὸν ἄββᾶ Μάξιμον εἶπεν·

Θεοδ. Ἡμεῖς, ἐκπροσωποῦντες τὸν κύριόν μας Βασιλέα λέγωμεν ὅτι, ἐφόσον δεχθῆς τὴν κοινωνίαν, θά ἐλαφρύνῃ τὸν Τύπον.

Μάξ. Πολύ ἀκόμη ἀπέχομεν μεταξύ μας. Τί ποιῶμεν διὰ τὴν διατύπωσιν, τὴν συνοδικῶς βεβαιωθεῖσαν ὑπὸ Σεργίου καὶ Πύρρου τοῦ ἐνός θελήματος, ἐπὶ ἀποβολῇ πάσης ἐνεργείας;

Θεοδ. Ἐκεῖνος ὁ χάρτης κατεβιβάσθη καὶ ἀπεβλήθη.

Μάξ. Κατεβιβάσθη ἐκ τῶν λιθίνων τοίχων, ὄχι ὅμως καὶ ἐκ τῶν νοερῶν ψυχῶν. Ἄς δεχθοῦν τὴν κατάκρισιν τῶν διδασκαλιῶν αὐτῶν, τὴν ἐν Ρώμῃ συνοδικῶς διατυπωθεῖσαν, δι' εὐσεβῶν δογμάτων καὶ κανόνων, καὶ ἐκρημνίσθη πάραυτα τὸ μεσότοιχον, καὶ δέν χρειάζομαστε πλέον προτροπήν.

Θεοδ. Δέν ἔχει ἰσχύν ἡ τῆς Ρώμης σύνοδος, ἐπειδὴ ἐγένετο ἄνευ βασιλικοῦ διατάγματος.

Μάξ. Ἐάν τὰς γενομένας συνόδους ἐπικυρώνουν τὰ βασιλικά διατάγματα καὶ ὄχι ἡ εὐσεβὴς πίστις, ἄς δεχθοῦν λοιπὸν καὶ τὰς κατὰ τοῦ ὁμοουσίου γενομένας συνόδους ἐπειδὴ ἐγένοντο κατόπιν βασιλικῶν διαταγμάτων. Καὶ ἐννοῶ τὰς συνόδους εἰς τὴν Τύρον, Ἀντιόχειαν, Σελεύκειαν, Κωνσταντινούπολιν — ἐπὶ Εὐδοξίου τοῦ Ἀρειανοῦ — Νίκην τῆς θράκης, Σίρμιον, καὶ μετὰ ταῦτα, ὕστερον ἀπὸ πολλοὺς χρόνους, τὴν τῆς Ἐφέσου δευτέραν, εἰς τὴν ὁποῖαν προήδρευεν ὁ Διόσκορος. Διότι ὅλας αὐτὰς συνήθρουν βασιλικά διατάγματα, καὶ ὅμως πᾶσαι κατεκρίθησαν, διὰ τὴν ἀθείαν τῶν ἀσεβῶς κυρωθέντων δογμάτων. Διατί δέ, δέν ἐκβάλλετε, καὶ ἐκείνην τὴν ὁποῖαν καθήρεσε Παῦλον τὸν Σαμοσατέα, εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων Πατέρων Διονυσίου τοῦ Πάπα Ρώμης, Διονυσίου Ἀλεξανδρείας καὶ Γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ, τοῦ καὶ προεδρεύοντος, ἐπειδὴ ἐγένετο ἄνευ βασιλικοῦ διατάγματος; Ποῖος κανὼν ὀρίζει νὰ ἐγκρίνωνται μόνον ἐκεῖναι αἱ σύνοδοι αἱ ἀθροισθεῖσαι διὰ βασιλικῶν διαταγμάτων, ἢ ὅτι πᾶσαι αἱ σύνοδοι ὠφείλουσι νὰ συναθροίζωνται μόνον κατόπιν βασιλικοῦ διατάγματος; Ἐκεῖνας γνωρίζει ὡς ἁγίας καὶ ἐγκρίτους συνόδους ὁ εὐσεβὴς τῆς ἐκκλησίας κανὼν, τὰς ὁποίας ἡ τῶν δογμάτων ὀρθότης ἐχαρακτήρισεν. Ἀλλὰ καθὼς γνωρίζει ὁ δεσπότης μου καὶ διδάσκει καὶ ἄλλους, ὁ κανὼν ὀρίζει νὰ γίνωνται δύο σύνοδοι ἀνά ἔτος εἰς πᾶσαν ἐπαρχίαν, χωρὶς νὰ ἀναφέρῃ οὐδεμίαν βασιλικὴν διαταγήν, διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς σωτηριώδους ἡμῶν πίστεως, καὶ τὴν διόρθωσιν πάντων τῶν θεμάτων, τὰ ὁποῖα δέν συμφωνοῦσι μετὰ τοῦ θεοῦ τῆς Ἐκκλησίας νόμου.

Γ / Θεοδ. Ὅπως τά λέγεις εἶναι. Ἡ τῶν δογμάτων ὀρθότης ἐγκρίνει τὰς συνόδους· ἀλλά δέν δέχεσαι τόν τοῦ Μηνᾶ τόμον ὁ ὁποῖος μία θέλησιν καί μίαν ἐνέργειαν τοῦ Χριστοῦ ἐδογματίσεν;

Μάξ. Νά μήν ἐπιτρέψη ὁ Κύριος. Ἐσεῖς δέν δέχεσθε, ἀλλά διώκετε πάντας τούς διδασκάλους, τούς μετά τήν ἀγίαν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον τούς ἀγωνισαμένους κατά τῆς τοῦ Σεβήρου μιανᾶς διδαχῆς, καί ἐγώ νά δεχθῶ τόν τοῦ Μηνᾶ τόμον, τόν μετά τήν σύνοδον γενόμενον, καί διά τοῦ ὁποῖου συνηγορεῖ προφανῶς μετά τοῦ Σεβήρου, Ἀπολιναρίου, Μακεδονίου, Ἀρείου καί πάσης αἰρέσεως, καί κατηγορεῖ τήν σύνοδον, ἢ μᾶλλον ἐντελῶς ἀπορρίπτει, δι ὅσων ἐδογματίσεν;

Θεοδ. Τί λοιπόν, δέν δέχεσαι καθόλου μίαν ἐνέργειαν;

Μάξ. Καί ποῖος τῶν ἐγκρίτων διδασκάλων διδάσκει μίαν ἐνέργειαν;

Καί ἔφερε τότε ὁ Θεοδόσιος ψευδῆ χωρία ὅπου περιέφερον, τῶν ἁγίων Ἰουλίου τοῦ Ρώμης καί τοῦ θαυματουργοῦ Γρηγορίου καί Ἀθανασίου καί ταῦτας ἀνέγνω.

Μάξ. Ἄς φοβηθῶμεν τόν Θεόν ἀσφαλῶς καί ἄς μή θελήσωμεν νά παροργίσωμεν αὐτόν, διά τῆς τῶν αἰρετικῶν χωρίων περιφορᾶς. Οὐδεῖς ἀγνοεῖ ὅτι εἶναι τοῦ δυσσεβοῦς Ἀπολιναρίου. Ἐάν μὲν ἔχῃς ἄλλα δεῖξον αὐτά. Διότι, ταῦτα προβάλλοντες, πείθετε πάντας περισσοτέρως, ὅτι ὄντως τήν τοῦ Ἀπολιναρίου τοῦ δυσσεβοῦς καί τῶν ὁμοφρόνων του κακοδοξίαν ἐνοσήσατε.

Καί παρουσιάζει τότε ὁ ἐπίσκοπος Θεοδόσιος δύο χωρία ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Χρυσοστόμου, τά ὁποῖα, ὅτε ἀνέγνω ὁ ἀββᾶς Μάξιμος εἶπεν·

Μάξ. Αὐτά εἶναι τοῦ Νεστορίου τοῦ νοσήσαντος ἐπί Χριστοῦ τήν προσωπικήν δυάδα.

Καί ἀμέσως ἀνάβων, ἀπ' τόν θυμόν ὁ ἐπίσκοπος εἶπε·

Θεοδ. Κύρ Μοναχέ, ὁ Σατανᾶς ἐλάλησε διά τοῦ στόματός σου.

Μάξ. Ἄς μή λιπηθῇ ὁ δεσπότης μου πρός τόν δούλον αὐτοῦ. Καί λαβῶν αὐτά, ἔδειξεν εἰς αὐτόν ὅτι εἶναι τά ἴδια τά τοῦ Νεστορίου λόγια, καθῶς καί εἰς ποίους λόγους του ὑπάρχουν.

Θεοδ. Ὁ Θεός γνωρίζει, ἀδελφέ, τά χωρία ταῦτα ὁ ἴδιος ὁ Πατριάρχης τά ἔδωκεν εἰς ἐμέ· σύ ὅμως εἶπας ὅτι τά μὲν εἶναι τοῦ Ἀπολιναρίου, τά δέ τοῦ Νεστορίου.

Καί ἐπαρουσίασε τό τοῦ ἁγ. Κυρίλλου, τό ὁποῖον λέγει: «μίαν τε καί συγγενῆ, καί δι' ἀμφοῖν ἐπιδεικνύς ἐνέργειαν».

Θεοδ. Τί περί τούτων λέγεις;

Μάξ. Ὑπάρχουσι τινές οἱ ὁποῖοι ἀπέδειξαν ὅτι κατ' ἀλήθειαν εἶναι προσθήκη εἰς τήν τοῦ Εὐαγγελίου ἐρμηνείαν τοῦ ἁγίου τούτου πατρός, ὑπό Τιμοθέου τοῦ Ἐλοῦρου. Ἄς ὑποθέσωμεν ὅμως, ὅτι εἶναι ἐκεῖνου. Ἄς ἐξετάσωμεν λοιπόν τό νόημα τῶν πατερικῶν λόγων καί θά μάθωμεν τήν ἀλήθειαν.

Θεοδ. Δέν δέχομαι τοῦτο· ὀφείλεις νά δεχθῆς τά λόγια οὕτως ἀπλῶς.

Μάξ. Εἶπέ μου τήν διαφοράν, ἱκετεύω σε, τῶν ἀπλῶν φωνῶν πρός τὰς ποικίλας.

Θεοδ. Πρέπει νά δεχθῆς τόν λόγον ὡς ἔχη, καί μήν ἐρευνήσης τό νόημα του.

Μάξ. Είναι προφανές ότι εισάγετε καινούς και ξένους προς την Εκκλησιάν νόμους διά τούς λόγους. Εάν κατά τήν γνώμη σας δέν πρέπει νά έρευνώμεν τούς λόγους τών Γραφών και τών Πατέρων, απορρίπτομεν πᾶσαν τήν Γραφήν, τήν Παλαιάν και τήν Καινήν.

Διότι ήκούσαμεν τοῦ Δαυῖδ λέγοντος: «μακάριοι οἱ έξερευνώντες τά μαρτύρια αὐτοῦ, έν ὄλη καρδία έκζητήσουσιν αὐτόν²⁰», διότι άνευ έρεύνης, δέν δύναται τις νά αναζητήση τόν Θεόν. Καί πάλιν: «συνέτισόν με και έξερευνήσω τόν νόμον σου, και φυλάξω αὐτόν έν ὄλη καρδία μου²¹», έπειδή ή έρευνα ὁδηγεῖ εἰς τήν τοῦ νόμου γνώσιν και διά τοῦ πόθου τῆς γνώσεως πείθει τούς άξιους νά φυλάξουν αὐτόν εἰς τήν καρδίαν των, διά τῆς πραγματοποιήσεως τών έντολῶν ὅπου περιέχει. Καί πάλιν: «θαυμάστα τά μαρτύρια σου, διά τοῦτο έξηρεύνησεν αὐτά ή ψυχή μου²²». Καί διατί θέλει ὁ παροριακός λόγος νά έρευνώμεν παραβολάς και αἰνίγματα και σκοτεινούς λόγους; Τί επίσης ὁ Κύριος, ὁ διά παραβολῶν λαλῶν, έπιθυμεί νά έννοῶσιν οἱ μαθηταί του, έξηγώντας τό νόημα των²³; Καί διατί προστάσσει: «έρευνάτε τάς Γραφάς ως μαρτυροῦσας περί αὐτοῦ²⁴»; Καί τί ὁ τών Ἀποστόλων κορυφαῖος Πέτρος θέλει νά διδάξη λέγων: «περί ἥς σωτηρίας έξεζήτησαν και έξηρεύνησαν προφηταί²⁵»; Τί δέ ὁ Παῦλος ὁ θεῖος Ἀπόστολος λέγων «εἰ κεκαλυμμένον έστι τό Εὐαγγέλιον, άλλ' έν τοῖς άπολλυμένοις, ὧν ὁ Θεός τοῦ αἰῶνος τούτου έτύφλωσε τούς ὀφθαλμούς τῆς διανοίας αὐτῶν, εἰς τό μή διαυγάσαι αὐτοῖς τόν φωτισμόν τῆς γνώσεως τοῦ Χριστοῦ²⁶»; Ὅπως φαίνεται θέλετε νά έξομοιωθῶμεν μετά τών Ἰουδαίων, οἱ ὅποιοι βυθίζοντες τόν νοῦν των εἰς άπλους λόγους, ως λέγετε, δηλαδή μονάχα εἰς τό γράμμα, έξέπεσον τῆς άληθείας, έχοντες τό κάλυμμα εἰς τάς καρδίας των, ίνα μήν έννοήσωσι τό άληθές Πνεῦμα, τό έντός τοῦ γραμματος έγκεκρυμμένον, διά τό ὅποιον λέγει: «τό μέν γράμμα άποκτείνει, τό δέ Πνεῦμα ζωοποιεῖ²⁷». Ἄς πληροφορηθῆ ὁ δεσπότης μου ὅτι εἰς τόν άνέχομαι νά δεχθῶ έναν λόγον χωρίς τοῦ έγκεκρυμμένου νοήματος, ίνα μή γένωμαι προφανής Ἰουδαῖος...

Δέν πρέπει λοιπόν νά καινοτομῶμεν και νά χρησιμοποιῶμεν λόγους άνευ ισχύος Γραφικῆς, ἥ Πατερικῆς, ἥ φυσικῆς, άλλά εἶναι λόγοι άλλότρι-οι και έφευρέσεις άνθρωπίνων διαστροφῶν. Δεῖξον λοιπόν εἰς έμέ αὐτόν τόν λόγον εἰς ὅποιονδήποτε Πατρός κείμενον, και αναζητῶμεν πάλιν τό νόημα εκείνου τοῦ ὁποίου τόν εἶπε.

Θεοδ. Τί λοιπόν; δέν πρέπει νά αποδίδωμεν καθόλου εἰς τόν Χριστόν μίαν ένέργειαν;

20. Ψαλ. ΡΙΗ', 2.

21. Ψαλ. ΡΙΗ', 34.

22. Ψαλ. ΡΙΗ', 129.

23. Ματ. ΙΓ', 18.

24. Ἰω. Ε', 39.

25. Α' Πέτ. Α', 18.

26. Β' Κορ. Δ', 3.

27. Β' Κορ. Γ', 6.

Μάξ. Κατά τήν ἁγίαν Γραφήν καί τούς ἁγίους Πατέρας οὐδέν τοιοῦτον παρελάβομεν νά λέγωμεν, ἀλλ' ὅπως πιστεύομεν καί λέγομεν, ὅτι ὁ Χριστός ἔχει δύο φύσεις ἐκ τῶν ὁποίων ἀποτελεῖται, οὕτως ἔχομεν τήν ἄδειαν νά πιστεύωμεν καί νά ὁμολογῶμεν καί δύο φυσικάς θελήσεις καί ἐνεργείας κατὰ τρόπον κατάλληλον εἰς αὐτόν, ἐπειδή εἶναι ὁ ἴδιος κατὰ φύσιν Θεός μαζί καί ἄνθρωπος.

Θεοδ. Ὅντως, δέσποτα, καί ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν καί φύσεις καί ἐνεργείας διαφορετικάς, δηλαδή θεῖαν καί ἀνθρωπίνην καί θελητικήν αὐτοῦ τήν θεότητα, καί θελητικήν αὐτοῦ τήν ἀνθρωπότητα, ἐπειδή ἡ ψυχή του δέν ἦτο ἄνευ θελήσεως. Δύο ὁμως δέν λέγομεν, διὰ νά μήν τόν ποιήσωμεν νά μάχηται μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ του.

Μάξ. Τί δηλαδή; Δύο φύσεις λέγοντες, παρουσιάζετε ταύτας μαχομένους ἕνεκεν τοῦ ἀριθμοῦ;

Θεοδ. Ὅχι.

Μάξ. Τί λοιπόν; Ὅτε ὁ ἀριθμός λέγηται διὰ φύσεις δέν τās διαιρεῖ, ἐνώ ὅτε λέγηται δια θελήσεις καί ἐνεργείας, διαιρέσεως ἔχει δύναμιν;

Θεοδ. Ὅπωςδήποτε ὁμως, καί οἱ Πατέρες δέν ὠμίλησαν διὰ θελήσεις καί ἐνεργείας, ἐπειδή ἤθελον νά ἀποφύγῃσι τήν διαίρεσιν, ἀλλ' εἶπον ἄλλην καί ἄλλην καί θεῖαν καί ἀνθρωπίνην, καί διπλῆν καί διττήν. Καί τὰ λέγω ὡς τὰ εἶπον οὗτοι, καί ὡς ταῦτα διετύπωσαν.

ΙΣΤ' Μάξ. Διά τόν Κύριον, ἐάν τις εἶπη εἰς σέ: ἄλλην καί ἄλλην πόσας νοεῖς; ἢ θεῖαν καί ἀνθρωπίνην, πόσας νοεῖς; ἢ διπλῆν καί διττήν, πόσας νοεῖς;

Θεοδ. Γνωρίζω πῶς τό ἐννοῶ, ἀλλά δύο δέν λέγω. Στραφεῖς τότε ὁ ἄββας Μάξιμος πρὸς τούς ἄρχοντας εἶπεν·

Μάξ. Διά τόν Κύριον, ἐάν ἀκούσητε μίαν καί μίαν, ἢ ἄλλην καί ἄλλην, ἢ δῖς δύο, ἢ δῖς πέντε, τί νοοῦντες θά ἀποκριθεῖτε εἰς τούς λεγόντας;

Καί εἶπον· Ἐπειδή ὠρκισας ἡμᾶς, μέ τό μίαν καί μίαν δύο νοοῦμεν· καί ἄλλην καί ἄλλην δύο νοοῦμεν· καί δῖς δύο, τέσσαρα νοοῦμεν· ὁμοίως καί δῖς πέντε, δέκα νοοῦμεν. Ἐδειξε νά ἐσεβάσθῃ τήν ἀπόκρισίν των ὁ Θεοδόσιος καί εἶπε·

Θεοδ. Δέν λέγω ὅ,τι δέν εἶπον οἱ Πατέρες.

Καί λαβὼν ἀμέσως ὁ ἄββας Μάξιμος τό βιβλίον τῶν πρακτικῶν τῆς ἁγίας ἀποστολικῆς συνόδου, ἔδειξεν, ὅτι οἱ ἅγιοι Πατέρες ὁμιλοῦσι κατηγορηματικῶς διὰ δύο θελήσεις καί ἐνεργείας τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν καί Θεοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐλαβε τοῦτο ἐξ αὐτοῦ καί ὁ ὑπάτος Θεοδόσιος, καί ἀνέγνω καί αὐτός πάσας τās ρήσεις τῶν Πατέρων. Καί τότε ἀποκριθεῖς ὁ ἐπίσκοπος Θεοδόσιος εἶπεν·

Θεοδ. Ὁ Θεός γνωρίζει· ἐάν ἡ σύνοδος αὕτη δέν ἔθετε προσωπικῶς τὰ ἀναθέματα, θά ἐδεχόμην αὐτήν περισσότερον παντός ἀνθρώπου. Ἀλλ' ἵνα μή χρονοτριβῶμεν ἐνταῦθα, ὅ,τι εἶπαν οἱ Πατέρες, τοῦτο ὁμολογῶ, καί ἐγγράφως ἀμέσως καταθέτω· δύο φύσεις, καί δύο θελήματα, καί δύο ἐνεργείας· καί εἰσελθε μεθ' ἡμῶν καί κοινώνησον καί ἄς γίνη ἡ ἔνωσις.

ΙΖ' Μάξ. Δέσποτά μου ἐγὼ δέν τολμῶ νά δεχθῶ ἐγγραφον συγκατάθεσιν παρ' ὑμῶν περὶ τοιοῦτου θέματος, διότι εἶμαι ἀπλός μονα-

χός. Εάν όμως ο Θεός έδωκε κατάνυξιν εις τας καρδίας υμών, ώστε να δεχθῆτε τούς λόγους τῶν αγίων Πατέρων, ως ο κανών απαιτεῖ, αποστείλατε περί τούτου έγγραφως πρὸς τόν Ρώμης Πάππιν, δηλαδή ο Βασιλεύς καί ο Πατριάρχης μετά τῆς συνόδου αὐτοῦ. Διότι ἐγὼ δέν κοινωνῶ, καί ἐάν ἀκόμη ταῦτα γένωνται, ἐν ὧσφ ἀναφέρονται οἱ ἀναθεματισθέντες ἐπὶ τῆς ἀγίας ἀναφορᾶς. Διότι φοβοῦμαι τήν τοῦ ἀναθέματος καταδίκην.

Θεοδ. Ὁ Θεός γνωρίζει, δέν σέ κατακρίνω διά τόν φόβον σου, ὅπως καί οὐδεῖς ἕτερος. Ἀλλά εἶπέ εις ἡμᾶς τήν γνώμην σου διά τόν Κύριον, ἐάν εἶναι δυνατόν νά γίνη τοῦτο.

Μάξ. Νά εἶπω εις υμᾶς τήν γνώμη μου; Ὑπάγετε ἐρευνήσατε ἐάν τι τοιοῦτον ἐγένετό ποτε, καί ἠλευθερώθη τις καί μετά θάνατον τοῦ περί τήν πίστιν ἐγκλήματος καί τῆς ἐναντίον του καταδίκης, καί ἄς καταδεχθῆ ὁ Βασιλεύς καί ο Πατριάρχης νά μιμηθῶσι τήν συγκατάβασιν τοῦ Θεοῦ, καί ἄς ποιήσωσιν, ὁ μὲν παρακλητικόν διάταγμα, ὁ δέ συνοδικήν δέησιν πρὸς τόν τῆς Ρώμης Πάππιν. Καί ὅπως ὅποτε ἐάν εὑρεθῆ μία ρύθμισις ἐκκλησιαστική τοῦτο ἐπιτρέπουσα, κατά τήν ὀρθήν τῆς πίστεως ὁμολογίαν, θά συμφωνήσῃ μαζί σας.

ΙΗ' Θεοδ. Τοῦτο πάντως γίνεται· ἀλλά δός μοι τόν λόγον σου, ὅτι ἐάν μέ αποστείλουν ἔρχεσαι μετ' ἐμοῦ.

Μάξ. Δέσποτα, συμφερότερον εἶναι διά σέ νά λάβῃς τόν σύνδουλον μου ἐκ τῆς Μεσημβρίας, παρά ἐμένα. Διότι ἐκεῖνος καί τήν γλῶσσαν γνωρίζει καί σέβονται αὐτόν ἀξίως, τοσοῦτους χρόνους κολαζόμενον, διά τόν Θεόν καί τήν ὀρθήν πίστιν, τήν εις τήν περιοχὴν των ἐπικρατοῦσαν.

Θεοδ. Ἀψιμαχίας ἔχομεν διαφόρους πρὸς ἀλλήλους καί δέν νοιώθω εὐχάριστα νά ἀπέλθω μετ' ἐκείνου.

Μάξ. Δέσποτα ἐάν νομίζῃς ὅτι εἶναι καλόν νά γίνη τοῦτο ἄς γίνη, καί ὅπου ἐπιθυμεῖτε ἔρχομαι μεθ' υμῶν. Ἐκεῖνη τήν στιγμήν ἀνέστησαν ἅπαντες μετά χαρᾶς καί δακρύων, καί ἔβαλον μετάνοιαν καί εὐχή ἐγένετο, καί ἕκαστος αὐτῶν τά ἅγια Εὐαγγέλια καί τόν τίμιον σταυρόν καί τήν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καί τῆς Δεσποίνης ἡμῶν, τῆς αὐτόν τεκούσης παναγίας Θεοτόκου ἠσπάσαντο, καί ἔδωκαν τās ἰδίας χεῖρας πρὸς βεβαίωσιν τῶν λαληθέντων...

ΚΓ' Καί τούτων εἰρημμένων, τήν ὥρα κατά τήν ὁποῖαν ἀλληλοησπάζοντο εἶπε Θεοδόσιος ὁ ὑπάτος·

Θεοδ. Ἴδού τά πάντα ἐτακτοποιήθησαν· ἄραγε καταδέχεται ὁ Βασιλεύς νά ποιῆσῃ παρακλητικόν διάταγμα;

Μάξ. Θά τό κάνει ὅπως ὅποτε, ἐάν ἐπιθυμῆ νά εἶναι μιμητής τοῦ Θεοῦ καί νά νοιώσῃ τήν αὐτήν μετ' ἐκείνου ταπεινώσιν διά τήν κοινήν πάντων ἡμῶν σωτηρίαν, λογιζόμενος ὅτι ἐάν ὁ ἐκ φύσεως σώζων Θεός δέν ἐπροχώρησεν εις τήν ἡμῶν σωτηρίαν ἕως ἐταπεινώθη θεληματικῶς, πῶς ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐκ φύσεως σωζόμενος, θά σωθεῖ ὁ ἴδιος, ἢ ἄλλον θά σώσει ἐάν δέν ταπεινωθῆ;

Καί εἶπε Θεοδόσιος ὁ ὑπάτος·

Θεοδ. Ἐλπίζω ὅτι ὁ Θεός θά διαφυλάξῃ εις τήν μνήμην μου τοῦτον τόν λόγον, διά νά εἰπῶ τοῦτον εις τόν Βασιλέα καί πεισθεῖ.

Καί ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, ἀπῆλθον εἰρηνικῶς, ἀφοῦ ὁ ἐπίσκοπος ἔδωκεν εἰς τόν ἀββᾶ Μάξιμον, ἐν μικρό ποσόν ὅπου εἶχε πεμφθεῖ εἰς αὐτόν καί ἐν στιχάριον καί ἐν παλαιόν ράσο, τό στιχάριον, βεβαίως, κατ' αὐτήν τήν ὥραν ὁ ἐπίσκοπος Βιζύης ἀφείλετο, ἐνῶ εἰς τό Ρηγίον ἤρπασαν, ὄχι μόνον τό ποσόν, ἀλλά καί ὅ,τι ἄλλο εἶχε ἐκ φιλανθρωπιῶν, μετά τῶν λοιπῶν παλαιῶν πραγμάτων καί ἐνδυμάτων του.

ΚΔ' Ὅτε δέ οἱ προαναφερθέντες ἐφυγον, εἰς τās ὀκτώ Σεπτεμβρίου τῆς παρούσης δεκάτης πέμπτης ἰνδίκτου, ἐξῆλθε πάλιν εἰς Βιζύην ὁ ὑπατος Παῦλος εἰς τόν ἀββᾶ Μάξιμον, φέρων διάταγμα λέγον οὕτως·

«Προστάζομεν τήν ἐνδοξότητά σου νά ὑπάγῃς εἰς τήν Βιζύην, καί νά φέρῃς τόν μοναχόν Μάξιμον μετά πολλῆς τιμῆς καί δόξης, ἐνεκεν τοῦ γήρατος καί τῆς ἀσθενείας του, καί διότι εἶναι φίλος τῆς οἰκογενείας ἡμῶν, ἡ ὁποία αὐτόν ἐτίμα, καί ἀφοῦ ἐγκαταστήσῃς αὐτόν εἰς τήν ἱεράν Μονήν τοῦ ἀγίου Θεοδώρου, ἡ ὁποία εὐρίσκεται πλησίον τοῦ Ρηγίου, νά ἔλθῃς νά ἀναφέρῃς αὐτό εἰς ἡμᾶς. Θά ἀπιστείλωμεν τότε, ὡς ἐκπροσώπους ἡμῶν, δύο πατρικίους, οἱ ὅποιοι ἀγαποῦσιν ἡμᾶς εἰλικρινῶς καί ἡμεῖς αὐτούς ἀγαπῶμεν, καί οἱ ὅποιοι ὀφείλουσι νά ἐξηγήσωσι τās σκέψεις ἡμῶν, καί νά ἔλθωσι νά ἀναφέρωσι εἰς ἡμᾶς τήν παρουσίαν αὐτοῦ ἐκεῖ».

Ἔλαβε λοιπόν αὐτόν ὁ ἴδιος ὁ ὑπατος καί ἀφοῦ ἐγκατέστησεν αὐτόν εἰς τό προειρημένον μοναστήριον, ἀπῆλθεν ἵνα τοῦτο ἀναγγεῖλῃ.

ΚΕ' Τήν ἐπομένην ἡμέραν ὑπάγουσι νά συναντήσωσιν αὐτόν, ὁ Ἐπιφάνιος καί ὁ Τρώϊλος, οἱ πατρικιοί, μετά φανταχτερῶν στολῶν καί ὁ ἐπίσκοπος Θεοδοσίος, καί ἀνέρχονται πρός αὐτόν εἰς τό κατηχητήριον τῆς ἐκκλησίας τῆς αὐτῆς μονῆς. Καί τοῦ συνήθους ἀσπασμοῦ γενομένου ἐκάθισαν, καί ὑποχρέωσαν καί αὐτόν νά καθίσει· καί ἀρξάμενος ὁ Τρώϊλος τοῦ πρός αὐτόν λόγου εἶπεν·

Τρω. Ὁ δεσπότης ἡμῶν ἐπρόσταξε νά ἔλθωμεν πρός σέ, καί νά σοῦ μεταφέρωμεν αὐτό τό ὅποῖον ἐφάνη καλόν εἰς τήν θεοστήρικτον αὐτοῦ ἐξουσίαν. Ἄλλ' εἶπέ πρός ἡμᾶς πρῶτον ἐάν ποιῆς τήν τοῦ Βασιλέως διαταγήν, ἢ ὄχι.

Μάξ. Δέσποτα, ἄς ἀκούσω τί ἐπρόσταξεν ἡ εὐσεβῆς αὐτοῦ ἐξουσία καί δεόντως ἀποκρίνομαι. Διότι διά κάτι τό ὅποῖον δέν γνωρίζω, ποῖαν ἀποκρισιν δύναμαι νά δώσω;

Ὁ Τρώϊλος ἐπέμενε λέγων·

Τρω. Δέν δυνάμεθα νά εἴπωμεν τίποτε ἐάν μή πρῶτον εἴπῃς ἐάν ποιῆς τήν διαταγήν τοῦ Βασιλέως ἢ ὄχι.

Καί καθῶς εἶδεν αὐτούς νά ἐξεγείρωνται καί νά βλέπωσιν αὐτόν ἐχθρικότερον, ἐνεκεν τῆς ἀναβολῆς αὐτοῦ, καί νά ἀποκρίνωνται σκληρότερον, μεθ' ὧσων ἦταν μαζί των καί οἱ ὅποιοι ἐπαίροντο διά τά ἀξιώματα καί τās στολάς αὐτῶν, ἀποκριθεῖς ὁ ἀββᾶς Μάξιμος εἶπεν·

Μάξ. Ἐφόσον δέν λέγετε εἰς τόν δοῦλον ὑμῶν τās ἀποφάσεις τοῦ δεσπότη καί Βασιλέως ἡμῶν, ἰδοῦ λέγω εἰς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ, τῶν ἀγίων ἀγγέλων καί πάντων ὑμῶν ἀκουόντων ὅτι· δι' ὁποιοδήποτε πράγμα προστάζει τό ὅποῖον συγκαταλύεται καί συγκαταστρέφεται μετά τοῦ αἰῶνος

τουτου, προθύμως ποιῶ.

Καί εὐθέως ἀναστάς Τρώϊλος εἶπεν·

Τρω. Τὴν εὐχὴν σας, ἐγὼ φεύγω. Διότι οὗτος δὲν θά κἀνη τίποτε. Καί πολλοῦ γενομένου θορύβου, καὶ πολλῆς ταραχῆς καὶ συγχύσεως, εἶπεν εἰς αὐτοὺς ὁ Θεοδόσιος ὁ ἐπίσκοπος·

Θεοδ. Εἶπατε εἰς αὐτόν τὴν ἐρώτησιν, καὶ ἀκούσατε τί λέγει. Διότι τὸ νὰ φύγετε οὕτω, χωρὶς νὰ εἶπητε τίποτε καὶ νὰ ἀκούσητε, δὲν εἶναι λογικόν.

Τότε ὁ πατρίκιος Ἐπιφάνιος εἶπεν·

Επιφ. Ὁ Βασιλεύς, δι' ἡμῶν, λέγει πρὸς σέ τὰ ἐξῆς· Ἐπειδὴ πᾶσα ἡ Δύσις, καὶ οἱ εἰς τὴν Ἀνατολὴν διεστραμμένοι προσβλέπουν εἰς σέ καὶ ἐξαιτίας σου στασιάζουσι μὴ θέλοντες νὰ συμβιβασθῶσιν μεθ' ἡμῶν ἕνεκεν τῆς πίστεως, νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς εἰς σέ κατάνυξιν νὰ ἀποδεχθῆς ὡς καὶ ἡμεῖς, τὸν Τύπον τὸν ὁποῖον ἐκδώσαμεν καὶ ἐρχόμεθα τότε προσωπικῶς εἰς τὴν Χαλκὴν, καὶ ἀσπαζόμεθά σε καὶ δίδομεν εἰς σέ τὴν χεῖρα ἡμῶν, καὶ μετὰ πάσης τιμῆς καὶ δόξης εἰσάγομέν σε εἰς τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν καὶ μεθ' ἑαυτῶν ἰστώμεν, ὅπου οἱ βασιλεῖς ἴστανται καὶ ταυτοχρόνως ποιοῦμεν τὴν σὺναξιν καὶ κοινωνοῦμεν τῶν ἀχράντων καὶ ζωοποιῶν μυστηρίων, τοῦ ζωοποιοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀνακηρύττομέν σε Πατέρα ἡμῶν καὶ γίνεται χαρά, ὄχι μόνον εἰς τὴν φιλόχριστον καὶ βασιλικὴν ἡμῶν πόλιν, ἀλλὰ καὶ εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. Διότι εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι ἐάν κοινωνήσῃς μετὰ τοῦ ἀγίου τῶν ἐνταῦθα θρόνου, πάντες ἐνοῦνται μεθ' ἡμῶν, ὅσοι δηλαδὴ ἐξαιτίας σου καὶ τῆς διδασκαλίας σου ἀπεσχίσθησαν τῆς μεθ' ἡμῶν κοινωνίας.

ΚΣΤ' Στραφεῖς τότε πρὸς τὸν ἐπίσκοπον ὁ ἀββᾶς Μάξιμος μετὰ δακρύων εἶπε πρὸς αὐτόν·

Μαξ. Κύριε σὺ ὁ μέγας ἡμέραν κρίσεως περιμένομεν πάντες. Γνωρίζεις ὅσα εἰς τὸν Τύπον περιέχονται καὶ ἀπεφασίσθησαν, ὅτε ἔβαλες τὴν χεῖραν σου ἐπὶ τῶν Εὐαγγελίων καὶ τοῦ ζωοποιοῦ σταυροῦ καὶ τῆς Εἰκόνας τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν καὶ τῆς Αὐτόν τεκούσης Παναγίας Ἀειπαρθένου Μητρός.

Καὶ κλίνων τὸ πρόσωπον ὁ ἐπίσκοπος, μετὰ στυγνοτέρας φωνῆς λέγει πρὸς αὐτόν·

Θεοδ. Καὶ τί δύναμαι νὰ ποιήσω, ἐφόσον ὁ εὐσεβέστατος Βασιλεύς ἕτερόν τι προετίμησε;

Μάξ. Καὶ διατί ἤγγισας τὰ ἅγια Εὐαγγέλια, σὺ καὶ ἡ συνοδεία σου, ἐφόσον δὲν εἴσθε κυρίαρχοι τῆς ἐκβάσεως ὧσων εἰπώθησαν; Ὅντως πᾶσα ἡ δύναμις τῶν οὐρανῶν δὲν πείθει με νὰ ποιήσω τοῦτο. Διότι, τί θά ἀπολογηθῶ — δὲν λέγω εἰς τὸν Θεόν — ἀλλ' εἰς τὴν συνειδησίν μου, ἐάν διὰ ἀνθρωπίνην δόξαν, ἢ ὁποῖα καθ' ἑαυτὴν οὐδένα ἔχει λόγον ὑπάρξεως, τὴν πίστιν μου, ἢ ὁποῖα σώζει ὅσους αὐτὴν δέχονται, ἠρνήθην;

ΚΖ' Εἰς τοῦτον τὸν λόγον ἀνέστησαν πάντες πλήρεις θυμοῦ. Τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του ἐτραβοῦσαν, ἔσπρωχναν καὶ ἐκτύπουν αὐτόν· παρέλυσαν τοῦτον ἐντελῶς. Ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἕως τῶν ὀνύχων του ἐνέπτυσαν αὐτόν, καὶ ἡ δυσωδία ἀνεδίδετο ἐκ τῶν ἱματίων του, ἕως

ότου ταῦτα ἐπλύθησαν. Καί ἀναστάς τότε ὁ ἐπίσκοπος εἶπεν·

Θεοδ. Δέν ἔπρεπε νά γίνωσι τοῦτα, ἀλλά νά ἀκούσωμεν τήν ἀπόκρισιν αὐτοῦ καί νά ἀναφέρωμεν ταύτην εἰς τόν ἀγαθόν ἡμῶν Δεσπότην. Διότι τά σχετικά τῶν κανόνων πράγματα, δι' ἐτέρου τρόπου διοικοῦνται.

Καί μόλις ἔπεισεν αὐτούς νά ἡσυχάσωσι, καί ἐκάθισαν πάλι καί μετά μυρίων ὕβρεων καί ἀρῶν αὐτόν περιλούσαντες (τάς ὁποίας ὁ νοῦς δέν χωρεῖ) μετά θυμοῦ καί τραχύτητος εἶπεν ὁ Ἐπιφάνιος·

Επιφ. Εἶπέ πρὸς ἡμᾶς κάκιστε σκῦλε· Εἶπας τούς λόγους τούτους θεωρῶν αἰρετικούς ἡμᾶς, τήν πόλιν καί τόν Βασιλέαν ἡμῶν; ὄντως εἴμεθα πλείον σου Χριστιανοί καί ὀρθόδοξοι καί ὁμολογοῦμεν ὅτι ὁ Κύριος καί Θεός ἡμῶν ἔχει καί θεϊκὴν καί ἀνθρωπίνην θέλησιν καί νοεράν ψυχὴν, καί ὅτι πᾶσα νοερά ὑπαρξις ἔχει ὁπωσδήποτε ἐκ φύσεως «τό θέλειν» καί «τό ἐνεργεῖν», ἐπειδὴ ἡ κίνησις εἶναι ἴδιον (γνώρισμα) τῆς ζωῆς καί ἡ θέλησις ἴδιον (γνώρισμα) τοῦ νοῦ. Καί ἀναγνωρίζομεν ὅτι ἔχει θέλησιν, ὄχι μόνον κατὰ τήν θεότητά Του, ἀλλά καί κατὰ τήν ἀνθρωπότητά Του. Ἀλλά καί τάς δύο θελήσεις καί ἐνεργείας Αὐτοῦ δέν ἀρνούμεθα.

ΚΗ' Καί ἀποκριθεὶς ὁ ἀββᾶς Μάξιμος εἶπεν·

Μάξ. Ἐάν οὕτω πιστεύετε, καθὼς αἱ νοεραὶ φύσεις καί ἡ τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησία, διατί ἀναγκάζετέ με νά κοινωνήσω μέ τόν Τύπον, τόν μόνον τήν ἀναίρεσιν αὐτῶν περιέχοντα;

Επιφ. Δι' οικονομίαν τοῦτο ἐγένετο, ἵνα μὴ βλαβῶσιν οἱ λαοὶ μέ τοιαύτας λεπτομερεῖς διακρίσεις.

Καί ἀποκριθεὶς ὁ ἀββᾶς Μάξιμος εἶπεν·

Μάξ. Ἀντιθέτως, πᾶς ἀνθρώπος ἀγιάζεται διὰ τῆς ἀκριβοῦς ὁμολογίας τῆς πίστεως καί ὄχι διὰ τῆς ἀναιρέσεώς της, ἡ ὁποία εἰς τόν Τύπον εὐρίσκεται.

Καί εἶπεν ὁ Τρώϊλος·

Τρω. Εἶπον πρὸς σέ καί εἰς τό παλάτιον, ὅτι δέν ἀνήρесе, ἀλλ' ἐπρόσταξε νά ἀποσιωπηθῇ (ἡ ὁμολογία) ἵνα πάντες εἰρηνεύσωμεν.

Καί ἀποκριθεὶς ὁ ἀββᾶς Μάξιμος εἶπεν·

Μάξ. Ἡ σιγή τῶν λόγων, εἶναι ἀναίρεσις αὐτῶν. Διότι τό Πνεῦμα τό ἅγιον λέγει διὰ τοῦ προφήτου·

«Οὐκ εἰσὶ λαλιαὶ οὐδέ λόγοι ὧν οὐχὶ ἀκούονται αἱ φωναὶ αὐτῶν²⁸». Λοιπὸν ὁ μὴ λαλούμενος λόγος δέν εἶναι λόγος.

Καί ὁ Τρώϊλος εἶπεν·

Τρω. Πίστευε εἰς τήν καρδίαν σου ὅ,τι θέλεις· οὐδεὶς σέ κωλύει·

Ὁ ἀββᾶς Μάξιμος εἶπεν·

Μάξ. Ὁ Θεός ὅμως δέν περιώρισεν τήν ὅλην σωτηρίαν εἰς τήν καρδίαν, διότι εἶπε· «ὁ ὁμολογῶν με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω αὐτόν ἔμπροσθεν τοῦ Πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς²⁹». Καί ὁ θεῖος Ἀπό-

28. Ψαλ. ΖΗ', 3.

29. Ματ. Ι', 32.

στολος διδάσκει λέγων· «καρδία μὲν πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν³⁰». Ἐάν λοιπόν ὁ Θεός, καί οἱ τοῦ Θεοῦ προφήται καί ἀπόστολοι προστάσσουν, νά ὁμολογῆται διὰ τῶν φωνῶν τῶν πιστῶν τό μυστήριον τό μέγα, καί φρικτόν, καί παντός τοῦ κόσμου σωτήριον, δέν χρειάζεται νά κατασιγασθῆ δι' ὁποιονδήποτε τρόπον ἢ τοῦτο κηρύττουσα φωνή, ἵνα μή μειωθῆ ἡ σωτηρία ἐκείνων πού τό ἀποσιωποῦν.

ΚΘ'

Καί ἀποκριθεὶς μετὰ τραχυτάτου λόγου ὁ Ἐπιφάνιος εἶπεν·

Ἐπιφ. Ὑπέγραψας εἰς τόν λίβελλον; (τῆς Ρώμης).

Καί εἶπεν ὁ Ἀββᾶς Μάξιμος.

Μάξ. Ναί, ὑπέγραψα.

Ἐπιφ. Καί πῶς ἐτόλμησας, εἶπεν, νά ὑπογράψης καί νά ἀναθεματίσης ἐκείνους τοὺς ὁποίους ὁμολογοῦν καί πιστεύουν ὡς αἱ νοεραὶ φύσεις καί ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία; Κατὰ τὴν γνώμην μου σέ ὀδηγοῦμεν εἰς τὴν πόλιν ἀληθῶς, καί σέ ἰστώμεν δεδεμένον εἰς τὴν ἀγοράν καί φέρομεν τοὺς μίμους καί τὰς μιμάδας καί τὰς προϊσταμένας πόρνας καί πάντα τόν λαόν, ἵνα ἕκαστος καί ἐκάστη καί ραπίση καί ἐμπύση τό πρόσωπόν σου.

Πρὸς ταῦτα ἀποκριθεὶς ὁ ἀββᾶς Μάξιμος εἶπεν·

Μάξ. Ἄς γίνῃ ὡς εἶπατε, ἐάν ἀνεθεματίσαμεν τοὺς ὁμολογοῦντας δύο φύσεις, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ Κύριος ἀποτελεῖται, καί τὰς καταλλήλας εἰς αὐτόν δύο φυσικὰς θελήσεις καί ἐνεργείας, ἐπειδὴ εἶναι κατ' ἀλήθειαν «φύσει» Θεός καί ἄνθρωπος. Ἀνάγνωθι, δέσποτα, τὰ πρακτικά καί τόν λίβελλον, καί ἐάν, ὡς εἶπατε, εὕρητε, ποιήσατε ὅ,τι θέλετε. Διότι ἐγὼ καί οἱ σύνδουλοί μου, ὅσοι ὑπέγραψαν τοὺς κατὰ τόν Ἄρειον καί Ἀπολινάριον, μίαν θέλησιν καί ἐνέργειαν λέγοντας, ἀνεθεματίσαμεν, καί μὴ ὁμολογοῦντας τόν Κύριον ἡμῶν καί Θεόν καθ' ἕτερον ἐκ τῶν δύο ἐκ τῶν ὁποίων καί εἰς τὰ ὁποῖα καί τὰ ὁποῖα εἶναι φύσει νοερόν, καί διὰ τοῦτο καί κατὰ τὰ δύο θελητικόν καί ἐνεργητικόν τῆς ἡμῶν σωτηρίας.

Καί λέγουσιν· Ἐάν παρακολουθήσωμεν τοῦτον, οὔτε τρώγομεν, οὔτε πίνομεν· ἀλλ' ἄς ἐγερθῶμεν καί φάγωμεν καί εἰσέλθωμεν (εἰς τὴν ἐκκλησίαν). Ἄς εἴπωμεν ὅσα ἠκούσαμεν. Διότι οὗτος ἐπώλησεν ἑαυτόν εἰς τόν Σατανᾶν.

Ἠγέρθησαν καί ἔφαγον καί εἰσήλθον ὀργισμένοι εἰς τὴν ἐκκλησίαν, διὰ τὴν ἀγρυπνίαν τῆς Ὑψώσεως τοῦ τιμίου καί ζωοποιῦ σταυροῦ.

Λ' Καί τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἐξηλθε Θεοδόσιος ὁ ὑπάτος πρὸς τόν προειρημένον ἀββᾶν Μάξιμον καί ἀφείλε πάντα ὅσα εἶχεν, λέγων εἰς αὐτόν ἐκ μέρους τοῦ Βασιλέως·

Θεοδ. Ἐπειδὴ δέν ἠθέλησας τὴν τιμὴν, καί μακρυνθήσεται ἀπὸ σου. Καί ὑπαγε ὅπου ἔκρινας ὅτι ἀξίζη εἰς σέ, ἔχων τό κρίμα τῶν μαθητῶν σου, καί ἐκείνου, ὁ ὁποῖος εὐρίσκεται εἰς τὴν Μεσημβρίαν, καί τοῦ ἑτέρου, ὁ ὁποῖος εὐρίσκεται εἰς Πέρβερα, τοῦ γενομένου γραμματέως τῆς μακαρι-

30. Ρωμ. 1' 10.

στῆς γιαγιάς μας.

Ἦσαν δέ καί οἱ Πατρῖκιοι Τρώϊλος καί Ἐπιφάνιος οἱ ὁποῖοι εἶπον·

Τρω. — **Ἐπιφ.** Πάντως θά φέρωμεν καί τούς δύο μαθητάς σου, τόν ἐν Μεσημβρία καί τόν ἐν Περβέροις καί ἐξετάζομεν αὐτούς καί βλέπομεν καί τήν εἰς αὐτούς ἔκβασιν. Πλήν, διά νά γνωρίσης, κύριε ἀββᾶ, ὅτι ἐάν λάβωμεν μικράν ἄνεσιν ἐκ τῆς συγχύσεως τῶν ἐθνῶν, θά συλλάβωμεν μαζί σας, μά τήν ἁγίαν Τριάδα καί τόν Πάππαν ὁ ὁποῖος τώρα ἐπαίρεται καί πάντας τούς λαλοῦντας ἐκεῖ καί τούς λοιπούς σου μαθητάς, καί πάντας ὑμᾶς ἕκαστον εἰς τόν ἀρμόζοντα εἰς αὐτόν τόπον χωνεύομεν, ὅπως ἀκριβῶς ἐχωνεύθη ὁ Μαρτῖνος.

Καί λαβών αὐτόν ὁ ρηθεῖς ὑπατος Θεοδόσιος, παρέδωκεν αὐτόν εἰς τούς στρατιώτας καί ἔφερον αὐτόν ἕως τήν Σαλεμβριαν.

ΛΑ' Καί ἔμειναν ἐκεῖ δύο ἡμέρας, μέχρις οὗ ἀπῆλθεν εἰς τήν μονάδα του ὁ ἕνας ἀπό τούς στρατιώτας, καί εἶπεν εἰς ὅλον τόν στρατόν, ὅτι «ἔρχεται ἐδῶ ὁ μοναχός ὁ βλασφημῶν τήν Θεοτόκον», ἵνα κινήσωσι τόν στρατόν κατά τοῦ ρηθέντος ἀββᾶ Μαξίμου, ὡς δῆθεν βλασφημοῦντος τήν Θεοτόκον. Καί μετὰ δύο ἡμέρας ἐπιστρέψας ὁ στρατιώτης, μετέφερον αὐτόν εἰς τό στρατόπεδον. Καί κινηθεῖς ὑπό τοῦ Θεοῦ ὁ στρατηγός εἰς συμπάθειαν, δηλαδή ὁ τοποτηρητής τοῦ στρατηγοῦ, ἔστειλε πλησίον αὐτοῦ τούς προπορευομένους τῶν σημαιῶν, ἱερεῖς καί διακόνους καί τούς εὐλαβεῖς φύλακας τῶν σημαιῶν. Τούς ὁποῖους ἰδὼν ἐλθόντας ὁ ρηθεῖς ἀββᾶς Μάξιμος, ἐγερθεῖς ἔβαλε μετάνοιαν εἰς τόν ὁποῖον ἔβαλον καί ἐκεῖνοι καί ἐκάθισαν καί εἶπον καί εἰς αὐτόν νά καθίσῃ. Κάποιος δέ γέρων πολύ σεβάσμιος εἶπε πρὸς αὐτόν μέ πολλήν εὐλάβειαν·

Πάτερ, ἐπειδή τινές ἐσκανδάλισαν ἡμᾶς διά τήν ἀγιωσύνην σου, ὅτι τάχα δέν λέγεις Θεοτόκον τήν Δέσποιναν ἡμῶν τήν Παναγίαν Παρθένον, ὀρκίζω σε κατά τῆς ἁγίας καί ὁμοουσίου καί ζωοποιοῦ Τριάδος, νά εἴπῃς εἰς ἡμᾶς τήν ἀλήθειαν καί νά ἐξαφανίσης ἀπό τῶν καρδιῶν ἡμῶν τοῦτο τό σκάνδαλον, διά νά μή βλαπτώμεθα ἀδίκως σκανδαλιζόμενοι.

Βαλὼν δέ μετάνοιαν, ἐσηκώθη, καί ὑψώσας τὰς χεῖρας εἰς τόν οὐρανόν εἶπε μετὰ δακρύων·

Μαξ. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δέν λέγει τήν Δέσποιναν ἡμῶν τήν πανύμνητον καί παναγίαν ἄχραντον καί σεβαστήν εἰς ὅλην τήν νοεράν φύσιν, ὅτι ἔγινε ἀληθῶς φυσική μήτηρ τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἐποίησε τόν οὐρανόν καί τήν γῆν καί τήν θάλασσαν καί πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, ἄς ἔχη τό ἀνάθεμα καί κατάθεμα ἀπό τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τῆς ὁμοουσίου καί προσκυνητῆς Τριάδος καί πάσης τῆς ἐπουρανίου δυνάμεως, καί τοῦ χοροῦ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καί Προφητῶν καί τοῦ ἀπείρου πλήθους τῶν μαρτύρων, καί παντός πνεύματος ἐν δικαιοσύνην τετελειωμένου, νῦν καί ἀεὶ καί εἰς τούς ἀπείρους αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Καί κλαύσαντες ἠυχθήσαν εἰς αὐτόν, λέγοντες·

Ὁ Θεός νά σέ ἐνδυναμώσῃ πάτερ, καί νά σέ ἀξιώσῃ ἄνευ ἐμποδίων, νά τελειώσῃς τόν δρόμον τοῦτον.

Καί ἀφοῦ ἐλέχθησαν αὐτά, συνηθροίωθησαν πολλοί στρατιῶται, ἀκούοντες πολλούς καλοῦς λόγους οἱ ὁποῖοι συνεζητήθησαν. Κάποιος δέ ἀπό

τούς αξιωματικούς τοῦ στρατηγοῦ, βλέπων ὅτι συναθροίζεται πολὺς στρατός καὶ οἰκοδομεῖται καὶ καταδικάζει ὅσα ἐγίναν ἐναντίον του, τί διανοηθεῖς, ὁ Θεὸς γνωρίζει, ἐπέτρεψε νὰ γίνῃ ἀνάρπαστος καὶ νὰ ἀπομακρυνθῆ ἕως δύο μίλια ἀπὸ τὸ στρατόπεδον, μέχρις ὅτου κάνουν τὴν σύναξιν καὶ ἔλθωσι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἐντολὴν νὰ τὸν ὀδηγήσωσιν εἰς τὰ Πέρβερα. Οἱ κληρικοὶ ὁμῶς παρ' ὅλα ταῦτα θεῖα ἀγάπη νικώμενοι, ἠκολούθησαν αὐτὸν πεζοὶ τὰ δύο μίλια, καὶ ἤλθον καὶ τὸν ἠσπάσθησαν καὶ εὐχήθησαν εἰς αὐτόν, καὶ σηκώσαντες αὐτόν, μέ τὰς ἰδίας των χεῖρας, ἐτοποθέτησαν εἰς τὸ ζῶον, καὶ ἐπέστρεψαν εἰρηνικῶς εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν, ἐνῶ αὐτὸς μετεφέρθη εἰς τὰ Πέρβερα, μαζί μέ τὴν φρουρά ἣ ὁποία τὸν φύλαγε.

ΛΒ' Πρέπει δὲ νὰ γνωρίζομεν καὶ τοῦτο, ὅτι εἰς τὸ Ρήγιον ἀπευθυνόμενος ὁ Τρώϊλος πρὸς τὸν ἀββᾶν Μάξιμον, εἶπεν, ὅτι ὁ σύμβουλος τοῦ Βασιλέως Ἰωάννης ἔγραψεν (εἰς τὸν Τρώϊλον) διὰ συμβιβασμὸν ὁ ὁποῖος προτάθηκε εἰς αὐτοὺς καὶ ὅτι ἐνεποδίσθη νὰ γίνῃ λόγῳ τῆς ἀπειθαρχίας τῶν μαθητῶν σου. Νομίζω ὁμῶς, ὅτι δὲν ἔγραψεν ὁ εἰρημὲνος σύμβουλος Ἰωάννης εἰς τὸν Τρώϊλον, ἀλλὰ πρὸς Μεννᾶν τὸν μοναχόν, καὶ ἐκεῖνος τὸ μετέδωκεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ παλατίου.

ΛΓ' Μετὰ ἀπὸ αὐτὰ μετέφερον αὐτοὺς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἔκαναν κατ' αὐτῶν πρακτικόν, καὶ ἀφοῦ ἀναθεμάτισαν καὶ καταράσθησαν τὸν ἅγιον Μάξιμον καὶ τὸν μακάριον Ἀναστάσιον τὸν μαθητὴν αὐτοῦ, καθὼς καὶ τὸν ἀγιώτατο Πάππαν Μαρτίνον, καὶ τὸν ἅγιον Σωφρόνιον τὸν πατριάρχην Ἱεροσολύμων, καὶ ὅλους τοὺς ὀρθοδόξους καὶ ὁμόφρονας αὐτῶν, ἔφερον καὶ τὸν ἄλλον μακάριον Ἀναστάσιον καὶ τὰ ἴδια ἀναθέματα καὶ ὕβρεις ἀφοῦ εἶπον εἰς αὐτόν παρέδωσαν εἰς τοὺς ἄρχοντας εἰπόντες τὰ ἑξῆς:

Σὺ μὲν λοιπόν, Ἀναστάσιε, ἀφοῦ ἐνδυθῆς τὸ πένθιμον ἔνδυμα τοῦ ἀναθέματος τῆς πανδήμου κατάρας, θά ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τὴν κανονικὴν ἀκρόασιν, βαδίζων πρὸς τὴν γέενναν τὴν ὁποῖαν προετίμησας, συμφωνούσης μεθ' ἡμῶν τῆς ἐνδόξου καὶ σεβαστῆς ἱερᾶς συγκλήτου, ἣ ὁποία ἠθέλησεν ὅλα νὰ τὰ συμβιβάσῃ. Αὕτη θά παραλάβῃ ἀμέσως τὴν κρίσιν μας καὶ θά ἐφαρμόσῃ εἰς σέ τὰς, συμφώνως μέ τοὺς πολιτικούς νόμους ποινὰς καθὼς αὐτοὶ θά ἐγκρίνουν, ἐξαιτίας τῶν τόσο μεγάλων βλασφημιῶν σου καὶ τοῦ πείσματος σου. Διότι εἶναι ἀπόφασις ἐναντίον αὐτῶν (τῶν βλασφημιῶν) τῆς παρούσης συνόδου, ἣ ὁποία μέ τὴν βοήθειαν τοῦ παντοδυνάμου Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἐψήφισε κανονικῶς τὰ δέοντα ἐναντίον σας, Μάξιμε, Ἀναστάσιε καὶ Ἀναστάσιε, ἐπειδὴ δὲν ἦσαν ἐπαρκεῖς αἱ μέχρι τώρα τιμωρίαισας, νὰ καθυποβληθῆτε εἰς τὰς αὐστηράς ποινὰς τῶν νόμων, ἕνεκα τῶν λεχθέντων καὶ πραχθέντων ἀπὸ σᾶς δυσσεβῶς. Ἄν καὶ βέβαια ἐπάξια ποινὴ εἰς τοιαῦτα ἐγκλήματα καὶ βλασφημίας δὲν ὑπάρχει καὶ σᾶς ἀφήνομεν διὰ τὴν μεγαλυτέραν τιμωρίαν εἰς τὸν δίκαιον κριτὴν. Ἀποφασίζομεν διὰ σᾶς, ἐξαντλοῦντες τὴν ἀκρίβειαν τῶν νόμων, χωρὶς νὰ σᾶς ἀφαιρέσωμεν τὴν ζωὴν, ὁ πανεύφημος ἑπαρχος τὸν ὁποῖον ἔχομεν πλησίον μας, νὰ σᾶς παραλάβῃ ἀμέσως εἰς τὸ μέ τὴν μεγάλην ἐξουσίαν διοικητήριόν του, νὰ μαστιγώσῃ τὴν πλάτην σας μέ τὸ μα-

στίγιον, Μάξιμε καί Ἀναστάσιε καί Ἀναστάσιε, τό δέ ὄργανον τῆς ἰδικῆς σας ἀκολασίας, τοῦ Μαξίμου καί Ἀναστασίου καί Ἀναστασίου, δηλ. τήν βλάσφημον γλῶσσαν σας, νά ξεριζώσουν. Ἐπειτα δέ καί τήν ἀπαισίαν δεξιάν χειραν σας, ἡ ὁποία ὑπηρέτησε τόν βλάσφημον λογισμόν σας, νά τήν κόψουν διά μαχαίρας καί νά περιφερθοῦν αὐτά τά σιχαμερά μέλη ἀμέσως μετά τήν ἐκκοπήν, περιγουρίζοντας τά δώδεκα τμήματα αὐτῆς τῆς κυρίας τῶν πόλεων καί νά σᾶς παραδώσῃ ἐπί πλέον εἰς διαρκῆ διωγμόν καί παντοτεινήν φυλακήν, οὕτως ὥστε ἔπειτα ἀπό αὐτά καί εἰς ὀλόκληρον τήν ζωήν σας, νά θρηνεῖτε τά ἀσεβῆ σφάλματά σας καί ἡ κατάρα πού διατυπώσατε ἐναντίον μας νά στραφῇ κατά τῆς κεφαλῆς σας.

Ἄφοῦ λοιπόν παρέλαβεν αὐτούς ὁ ἑπαρχος καί ἀφοῦ ἐβασάνισεν αὐτούς, ἔκοψε τά μέλη τους καί ἀφοῦ τοὺς περιέφερε εἰς ὅλην τήν πόλιν, ἐξώρισεν αὐτούς εἰς τήν Λαζικήν.